

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, PENTEK 1925 november 20.

311. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Radics székfoglalója

Radics István, a népszuverénitás elvének és a parasztdemokráciának legmarkánsabb előharcosa, nem a minisztertanácsban, sem a parlamentben, hanem a legszélesebb nyilvánosságot képviselő sajtóban tartotta meg székfoglaló beszédét, mint az ország közoktatásügyi minisztere. Az államférfiúi rezerváltság, régimódi, feszes formái közül kiduzzadó és messzi területeket átfogó közlekedésszerűség, mégis a sokat tanult és rendszerezéshez szokott elme fegyelmességével fejtette ki az újságíróknak azokat az eszméket, amelyek megvalósításával a közoktatásügyet regenerálni kívánja. Beszél Radics az angol-szláv és indokínai kultúra eltéréseiről, párhuzamot vont a szerb, horvát és szlovén szellem között, az elsőség pálmáját a szerbségnek ítélve oda, majd ráért tulajdonképpen tárgyára: a tanügyi fülledt levegőjének felfrissítését célzó reformok ismertetésére.

Az elemi iskolákról nem volt Radicsnak különösebb mondani-valója. A népoktatás terén nem az iskolák működésének bővítésére helyezte súlyt, hanem inkább a felnőtt analfabéták tanítására. Jellemző erre vonatkozólag tervbevett újításainak eredetiségére, hogy minden analfabéta katonának a szolgálati idő megrövidítését helyezi kilátásba arra az esetre, ha az írást-olvasást elsajátítja.

Új utakat keres Radics örökké nyughatatlan, mindig a javítás szándékától fűtött alkotó kedve a középiskolai oktatásban is. A középiskola mai szervezetében kétségtelenül pusztán elméleti tudást nyújt és az eleven élettel igen laza kapcsolatot tart fenn. Erre való tekintettel a volt közoktatásügyi miniszter, hogy a szellemi proletariátus elharapózásának gátat vessen, a középiskolák számának csökkentését és gazdasági iskolák felállítását határozta el. A kormány a gondolatot magáévá tette, de a volt miniszter egyszerre husz szerbiai gimnáziumot akart megszüntetni, amitől a szerb közvélemény felzudulására a saját párhívei és miniszter társai is visszaretentek.

Radics ehhez a kérdéshez is a konzervativizmus aggályoskodását ellegyintő merész lendülettel nyúl hozzá. Nem kell bezárni egyetlen középiskolát sem, csak teljesítőképeségét kell összhangba hozni a változott idők követelményeivel. A klasszikus műveltség megalapozása nem haszontalan munka, de az északkeleti és az absztrakciók iránti fogékonyság kifejlesztése mellett találhat

módot a középiskola arra, hogy az ifjúságot a gyakorlati életpályákhoz szükséges tudnivalókkal is felszerelje. A középiskolai tananyag főlegének kiselejtezésével felszabaduló szorgalmi idő ipari oktatásra volna fordítható, így el lehetne érni, hogy a középiskolai végzettség egyszerűsmind szakmunkási kvalifikációt is jelentene. A teoretikus képzettség ne akadályozza az ifjúságot a gyakorlati érvényesülésben és a praktikus foglalkozások üzése ne legyen a műveletlenség privilégiuma: ez Radics demokráciájának közoktatási célkitűzése.

Az egyetemi oktatás megreformálásának csak egy szempontját említi Radics nagyérdekességű beszédében. Az egyetemi hallgató nem polgára, csak diákja az egyetemnek. A diák akkor teljesíti kötelességét hazájával szemben, ha tanulmányait lelkiismeretesen elvégzi és épen ezért nem szabad megengedni, hogy ettől a rendeltetéstől a politika elvonja. A népmilliók önmaguk rendelkeznek sorsuk felett és a demokrácia korszakában néhány ezer diák egységes vagy megszóló politikai akarata nem számít. Elmultak azok az idők, ami-

kor az egyetem, sőt a középiskola is segédcsoportokat szállított a politika csataterére. Ezekben az időkben maga Radics is kombatáns, börtönviselt diák volt és annál nagyobb nyomatéka van annak az álláspontjának, hogy az egyetemet dezinficiálni kell a politika baktériumaitól. Nemcsak az egyetemet, az egész tanügyet, diákságot, pedagógiai vezetőket és közoktatásügyi kormányzatot ki akarja ragadni Radics a politika fertőzött légköréből. Nyilván a közelmúlt eseményei szilárdították meg az új közoktatásügyi minisztert ebben a felfogásban, mert hiszen a horvát iskolákat alaposan megtaposta a politika szegescsizmája.

Csak az teszi Radics programnyilatkozatát hiányossá, hogy nem terjeszkedett ki a nemzetiségek iskolázási sérelmeire, amelyek szintén a politika számláját terhelik. Biztató jelként könyveljük el, hogy Radics hangsúlyozottan *nacionális* és nem *nacionális* lélekről beszélt. Ez a *nacionális* lélek, amely milliók összedobbanó akaratát öleli magába, nem lehet olyan kishitű, hogy a nemzetiségek kulturális szabadságában veszedelmet lásson.

Skopljében, Prilepen, Bitoljban, Pristinán és Kosovska-Mitrovicán fognak négyüléseket tartani.

A minisztertanács

A minisztertanács csütörtökön este folytatta a tizenkettőtörvényjavaslat tárgyalását. A törvényjavaslatot le is tárgyalták, a *vajdasági adókönyvtételekre* vonatkozó részek kivételével, amelyeket a pénteki minisztertanácsban fognak tárgyalni. A *költségvetés végösszegét a kormány tagjai még mindig titokban tartják.*

Szóba kerültek a minisztertanácsban a pancsevó—beogradi hid felépítésének költségei is. A közlekedésügyi miniszter azt kívánta, hogy emeljék fel tárcája részesezését a német jóvátétel összegéből, mert másként a hidépítési munkálatok fennakadást fognak szenvedni. A helyzet tudniillik az, hogy a Dawes-féle egyezmény értelmében azok a megrendelések, amelyeket a szerződés megkötéséig perfektuáltak, a következő három év alatt teljesítendő. A pancsevói hid vasalkatrészeit a közlekedési kormány már megrendelte Németországban, de a Dawes-szerződés megkötése után, úgy hogy azokat Németország legkorábban csak 1929-ben köteles leszállítani. Minthogy a hid felállítása sürgős, a közlekedésügyi miniszter ezért kért a jóvátételi összegekből nagyobb kvótát tárcája számára. A minisztertanács nem döntött ebben a kérdésben, hanem az egész ügyet a kormány gazdasági-pénzügyi bizottságához utalta.

Ugyanehhez a bizottsághoz került a Vapa-féle papirgyár ügye is. A kormány ugyanis társtulajdonosi viszonyba akar lépni Vapa Milán papirgyarával.

A minisztertanács ezután ukázbizottságot küldött ki a tisztviselői karban szükséges változások keresztülvitelére.

Az 1926—27. évi költségvetést beterjesztették a parlamentnek

A király felhatalmazása alapján Stojadinovics pénzügyminiszter csütörtökön beterjesztette a parlamentnek az 1926—27. évi költségvetést, illetőleg a törvénytervezet kísérő iratát, miután a költségvetést a minisztertanács még *nem tárgyalta le.*

A költségvetés végösszegét titokban tartják, elterjedt hírek szerint azonban másfélmilliárddal múlja felül a legutóbbi költségvetést.

A Thurn-Taxis-ügy

A Thurn-Taxis-ügyben kiküldött parlamenti bizottság csütörtökön befejezte Lukinics Edo volt igazságügyminiszter kihallgatását.

A bizottság elhatározta, hogy a parlamentnek jelentést tesz a

Beterjesztették a jövő évi költségvetést a nemzetgyűlésnek

A Thurn-Taxis-ügyben befejezték a vizsgálatot

Beogradból jelentik: Csütörtökön a belpolitikai élet meglehetősen eseménytelen volt. *Pasic* fogadta a kormány több tagját, akik reszort-ügyekről referáltak a miniszterelnöknek. Ugyancsak megjelent hivatalában *Radics* István is, aki a közoktatásügyi miniszterium egyes osztályfőnökeivel a miniszterium költségvetéséről tanácskozott. Feltűnést keltett *Jovanovics* Ljubának *Nincsić* külügyminiszternél tett látogatása, akivel azonban hír szerint nem belpolitikai kérdésekről, hanem a Vatikánnal kötendő konkordátumról tárgyalt, miután *Jovanovics* Ljuba a konkordátummal még valóságügyi miniszter korában behatóan foglalkozott. A konkordátum ügye és általában az államnak a Vatikánhoz való viszonya mindinkább a politikai érdeklődés előterébe kerül. Ezzel a kérdéssel függ össze dr. *Smodlaka* vatikáni jugoszláv követ visszaérése Beogradba, aki hír szerint nem is fog többé visszatérni Rómába.

Az első interpelláció Radics Istvánhoz

Csütörtökön nyújtották be a parlamentelnökségéhez az első interpellációt, amely *Radics* Istvánhoz szól, mint közoktatásügyi

miniszterhez. Az interpelláló *Agatonovics* demokrata képviselő kérdést intéz a miniszterhez, van-e tudomása arról, hogy a nisi városi hatóság *Popovics* Dragoszláv tanítóval szemben milyen igazságtalannul járt el, amikor alaptalan vádaskodásra eljárást indított ellene.

A tizenkettőtörvényjavaslatok a radikális klub előtt

November 26-ra ismét összehívták a radikális párt klubülését, amelyen *Stojadinovics* pénzügyminiszter fogja ismertetni a költségvetési tizenkettőtörvényjavaslatokat.

A klubülésen azonkívül folytatni fogják a közlekedésügyi miniszter és a hajózási szindikátus között felmerült konfliktus vitáját. Végül a napirenden szerepel *Petric* Ninko jelentése a hágai nemzetközi magánjogi kongresszus munkájáról és *Jankovics* Velizár jelentése az interparlamentáris unió washingtoni konferenciájáról.

Demokrata agitáció Délszerbiában

Davidovics Ljuba, a demokrata párt elnöke *Kumanudi* Koszta társaságában a napokban agitációs utra megy Délszerbiába. *Davidovics* és *Kumanudi* *Kumanovon*,

vizsgálat eredményéről és a jelentésben rámutat arra, hogy az ügyben nem tudott teljesen tiszta képet alkotni, mert bizonyos kérdésekre még nem érkezett meg az osztrák kormány válasza. A jelentésben a bizottság azt fogja javasolni, hogy vagy elégedjen meg a parlament az eddigi vizsgálat eredményével, vagy adjon időt a hatóságnak arra, hogy a még hiányzó adatokat beszerezhesse.

November végén újból megkezdődnek a jugoszláv-magyar tárgyalások

A jugoszláv kormány tudvalevőleg ajánlatot tett a magyar kormányra, hogy november 30-án vegyék fel a megszakadt tárgyalásokat. Az ajánlatra a magyar kormány még választ nem adott. Beogradban azonban biztosra veszik, hogy a tárgyalások felvétele elől Budapest nem fognak elzárkózni. Jugoszláv részről minden előkészületet megtettek, hogy a jugoszláv-magyar tárgyalások november végén valóban megindulhassanak.

Kihallgatások a királynál

Ófelsége Alekszandar király csütörtökön kihallgatáson fogadta Petrovics Nasztáz volt belügyminisztert, majd dr. Superina Benjamin posta- és távírdügyi minisztert.

Felemelik a noviszadi színház szubvencióját

Radics István közoktatásiügyi miniszter csütörtökön hosszabb tanácskozást folytatott Sztojadinovics Milán pénzügyminiszterrel. A tárgyalások folyamán a közoktatásiügyi tárca költségvetési előirányzatának felemeléséről is szó volt. Hir szerint szó van arról is, hogy a közoktatásiügyi miniszterium a pénzügyminiszteriummal egyetértően felemeli a noviszadi

és az osztrák színház szubvencióját.

Felemelik a bőrárak behozatali vámját

A vámtarifa-bizottság csütörtökön folytatta a behozatali vámtarifa tárgyalását. A bizottság csekély módosítással elfogadta a bőr- és luxusárura megállapított behozatali vámköteket. Nagyon vita indult meg a készbőrárak behozatali vámjáról, minthogy ezekből a cikkek az utolsó évben 187 millió dinár volt a behozatal. Az ellenzéknek az volt az álláspontja, hogy a készbőrárak közszükségleti cikk és ezért bizo-

sítani kell ezeknek a cikkeknek az olcsóságát. A bizottság ennek ellenére ezeknek a cikkeknek behozatali vámját, amely eddig 60-150 dinárig terjedt, 115-320 dinárra emelte fel. A kereskedelmi miniszter javaslatára a bizottság a készbőrök behozatali vámját harminc százalékkal emelte, azonban bizonyos könnyítéseket, amelyek az Ausztriával és Olaszországgal kötött szerződésekből folynak, továbbra is biztosított. Érdekes, hogy dr. Lorkovics horvát ellenzéki képviselő indítványára a bizottság felemelte a bőrrel bevont rendőri és csendőri gummibot behozatali vámját.

Ál-grafológust tartóztattak le Szentán

A Bácsmegeyi Napló munkatársának adta ki magát Utlevél nélkül szökött át Romániából az SHS királyságba

Szentánról jelentik: Branovacski Milorad rendőrkapitány szerdán este az Eugen-kávéház kártyaszobájában figyelmes lett egy fiatalemberre, akinek magaviseletét gyanusnak találta. Leült kibicelni a kártyázó fiatalember mellé és beszélgetésbe elegyedett vele. A fiatalember, Steiner Adolf huszonhét éves kereskedősegéd beszélgetés közben elmondta a rendőrkapitánynak, hogy ő csak látszatra néve egyszerű kereskedősegéd, de valójában több ennél: grafológus.

Amikor utazom vidékre és nem megy az üzlet — jelentette ki Steiner — mint grafológus működök. Több nagy lap részére dolgoztam már, jelenleg a Bácsmegeyi Napló grafológiai rovatát vezetem, azonkívül a szubotocai Kurir-lapterjesztő vállalat megbízásából előfizetőket is gyűjtök különböző heti- és napilapok részére.

A rendőrkapitányt ez a közlés annál inkább meglepte, mert hivatalból tudta, hogy véletlenül éppen Szentán tartózkodik Vajda Ferenc, a Bácsmegeyi Napló grafológiai rovatának vezetője. Branovacskinak ezért az a gyanúja támadt, hogy Steiner talán mégsem grafológus, aminek kiadja magát, hanem csak egyszerű kereskedősegéd. A rendőrkapitány ezt a feltevését közölte is Stei-

nerrel:

— Lehetetlen, amit ön állít — mondotta — hiszen a Bácsmegeyi Naplónak Vajda Ferenc a grafológusa, aki most is itt van Szentán.

— Vajda Ferenc az egy szélhámos — felelte Steiner — a magyar kormány ügynöke, aki kémkedni jött Jugoszláviába. Ismerem jól azt a firmát! Finom gyümölcs!

Branovacski rendőrkapitány nem adott hitelt Steiner állításainak, hanem átküldött egy rendőrt a Royal-kávéházba és az ott tartózkodó Vajdát magához kérte. Vajda Ferenc csakhamar meg is érkezett az Eugen-kávéházba, mire a rendőrkapitány szembesítette Steinerrel. A szembesítés izgalmas jelenetek közt játszódott le. Steiner eleinte megmaradt állításai mellett, csak akkor vonta vissza kijelentéseit, amikor Vajda okmányokkal igazolta magát. Vajda pontrólpontra megfosztta Steiner állításait, aki viszont semmiféle okmánnyal sem tudta igazolni magát.

Ezután a rendőrségre került az ügy, ahol Steinert vallatóra fogták, annak kiderítésére, hogy tulajdonképpen kicsoda. A kihallgatás során az ál-grafológus ellentmondásokba keveredett. Előbb azt állította, hogy vajdasági származása, majd később beismerte, hogy

román állampolgár, végül kiderült, hogy Romániából utlevél nélkül szökött át Jugoszláviába.

Steiner Adofot kihallgatása után a szentai rendőrség őrizetbe vette és megindította a nyomozást előzetének felderítésére.

Harc a tanítói lakásért

Birtokháborításért bepörölt tanfelügyelő

Szomborból jelentik: Érdekes ügyben tart tárgyalást november 23-án a szombori törvényszék polgári tanácsa. Kremer Flórián volt veprováci tanítót büntetésből még a múlt év folyamán áthelyezték Veprováról. Kremer erre nyugdíjaztatta magát és továbbra is Veprován maradt, ahol fakereskedést nyitott és emellett a római katolikus egyházközség szolgálatában a kántori teendőket is végezte.

Mikor Kremert nyugdíjazták, a kerületi iskolaszék felszólította, hogy a tanítói lakást hagyja el és adja át az új állami tanítónak. Kremer a felszólításnak nem tett eleget arra való hivatkozással, hogy a tanítói lakás a római katolikus egyházközségé és neki mint kántornak joga van a természetbeni lakáshoz. Kremer védekezését nem fogadták, hanem rövid úton kilakoltatták az iskolaépületből.

Kremer ügyét a veprováci katolikus egyházközség magáévá tette és pert indított a kerületi iskolaszék ellen birtokháborítás címén. Az egyházközség előadja keresetében, hogy Terzin György tanfelügyelő mint a kerületi iskolaszék alelnöke Kremert Flóriánt az egyházközség iskolaépületéből, mely mindig kántorkakus szolgált, kilakoltatta és ez által birtokháborítást követett el.

A kerületi iskolaszék a veprováci helyi iskolaszék határozatát terjesztette be védekezésül. Ebben ugyanis a veprováci iskolaszék úgy határozott, hogy az iskolakerület nem kántorkakus céljaira épült, hanem kizárólagosan iskolai célokra és így az iskolában működő tanítót, nem pedig a kántort illeti meg a lakás.

Tangó-tragédia

Irtó: Sárkány György

Szürke élete napjait a boltjában töltötte és alázatosan hajlongott a hölgyek és urak előtt, akik betértek hozzá. Reggel nyolctól este hatig dicsérte portékáját s ha pár szabad perce akadt, kiállott az ajtó elé, elnézte az utca hangos forgatagát és néha titkon felpillantott a táblára, amely aranyozott betűkkel hirdette Gerő Márton divatruházat.

Ez a kis négyszögletes helyiség, tiszta padlójával, fényezett állványokkal s egymásra rakott dobozokkal volt az ő birodalma. Huszesztendei kemény munkával szerezte, élete eredménye volt s kis Napoleonnak érezte magát benne. Jártkelt, parancsolt a segédeknek, úgy ahogy neki parancsoltak valaha, néha az ajtóból hozott vissza egy vevőt, aki vásárlás nélkül akart kimenni. A legszivesebben egy ágyat állított volna valamelyik sarokba s ott töltötte volna éjszakáit is, ha...

Ez a »ha« az asszony volt. Csinos, fiatal asszony, alig két éve élettársa, egy kicsit a dédelgetett játékszere is és a poézis prózai életében. Házasságuk első esztendeje még zavartalan harmónia volt, de azután jött valami, ami előtt Gerő Márton hosszú ideig tanácstalán

és tehetetlenül állott. Adáz ellenségek: a blues, a tangó és a többiek. Akármilyen nevetséges, de így volt. Az egyszerű, kis polgári környezetből származó asszonyt megigézte az utóbbi esztendő parkettromantikája, délután barátnőivel ötórai teákra cipelte magával az urát s kéjesen engedte át magát a modern bájtáncnak: a jazz-bandnek.

A férfi egy ideig nézte, amint nevetgélő fiatal emberek karolják át az asszonyt, hímbláják, suttognak a fülébe. De mind nyugtalanabb lett. Tudta, hogy mindez csak ártatlan szórakozás, többször volt alkalma meggyőződni az asszony hűségéről, aki nem színelte kedveséggel, hanem őszinte ragaszkodással tért vissza hozzá, és mégis. Féltékenykedett. Figyelte, utána járt s látta, hogy egyelőre nincs oka féltékenységre. Az asszony csak szórakozott s a módot a kor hozta magával, amelyet a férfi most már igyekezett megérteni.

Az történet, aminek a logika törvényei szerint történnie kellett. Gerő Márton az asszonya unszolására táncolni tanult. Nap-nap után feljárt egy tánciskolába, lihegett s nagy eseten testét cipeltette a kis táncoslánnyal, aki a zongora hangjai mellett kinlódott vele.

S egy hét után a táncosnője mosolyogva megdicsérte és azt ajánlotta, hogy gyakorolja magát. Bol-

dogan rohant haza, — boldogabb volt, mintha különösen jó üzleti napja lett volna, — megcsókolta a feleségét s mint nagy titkot sugta a fülébe, hogy este bárba mennek — együtt táncolni. Az asszony tapsolt örömeiben és türelmetlenül készüldtek.

De azt a percet azóta sem tudta elfelejteni. Táncolt a parketten, féltéken, esetenül, vigyázott, hogy ne lökjön meg senkit, kábult volt a harsogó zenétől, s arra gondolt, hogy ez a mozgás az egész napi tompító munka után mégis csak egy kis ritmust hoz fáradt testébe. Táncolt, diadalmasan nézett az asszony szemébe s észre sem vette a gunyos pillantásokat maga körül, amelyek otromba ugrándozásait késérték.

És a tangónál, egy nehezebb keresztlépésnél megbottlott. Megbottlott s a nagy darab test egyensúlyát veszítve, a parkettra zuhant.

Egy pillanatra néma csend támadt a teremben, majd elfojtott nevetgélések hallatszottak. Ő zavartan feltápázkodott és kényszeredetten mosolygott. De amint az asszonyra nézett s látta, hogy annak érthetetlenül könny csillog a szemében, még zavartabb lett. Elinult s naiv szégyenében úgy érezte magát, mintha meztelenül járna az emberek között.

Esetlenül visszaült a helyére s nézte a vigyorgó arcokat.

— Pincér, — suttogta.

A pincér megállott előtte.

— Hozzon egy üveg... — kezdte.

— Igenis, fizetni, — vágott a szavába a pincér.

Rábámult, majd gépiesen a tárcája után nyult és fizetett. Tehát szép szóval kidobták.

Az uccán a friss levegő enyhén simogatta az arcát. Nem mert beleskarolni a feleségébe, egy ideig csendesen baktattak egymás mellett, majd befültek egy kocsi s hazahajtottak.

Otthon már az asszony is nevetett s ő is mosolygott. És mégis, ez a nevetséges csekélység nem hagyta nyugton. Az ágyban tépelődött: Új világot élünk — gondolta. A világ: 1925, háborúk, forradalmak, az agyonhajszolt emberiség élni akar. A forma? — mindegy. Blues, tangó és a többiek. Elkábult asszonyok és ugrándozó öreg-fiatalok.

S elnézte a mellette csendesen alvó asszonyt, aki hü hozzá, szereti őt, csak egy kicsit élni akar a maga módján. S úgy találta, hogy a legokosabb alkalmazkodni. Már nevetett: a világ, 1925. Tangó-tragédia.

S másnap üzletzárás után sietett újra a tánciskolába. Ügyetlenül ugrándozott s hálásan nézett a kis táncoslányra, aki kinlódik vele és segít megtartani az asszonyt.

KISEBBSÉGI ÉLET

A prágai japán követet meglátogatta egy utódállambeli magyar újságíró, aki hosszabb beszélgetés után a következő kérdéssel fordult a japán diplomatahoz:

— Van-e Japánban kisebbségi kérdés?

A követ hosszas habozás után így válaszolt:

— Az európai kisebbségi kérdéshez hasonló jellegű egyáltalán nincs. Kínának egy része, Formosa Japánhoz tartozik, és az ottani kínai iskolákat, melyek nagyon primitívek, Japán megreformálta.

— És mit szólnak hozzá a kínaiak?

— Meg vannak elégedve.

— Ismeri a követ ur az európai és speciálisan a csehszlovákiai és az utódállamokbeli kisebbségi problémát?

— Ugy általában tájékozódva vagyok a kérdésről. Az a véleményem, hogy a kisebbségi problémát jobban is lehetne rendezni.

A követ azt nem árulta el, hogy mi volna az a bizonyos jobb-megoldás.

*

A román parasztpárt vezére Stere Constantiu kioktatta az erdélyi kisebbségi pártokat, hogy milyen taktikát kövessenek, ha eredményt akarnak elérni. »A kisebbségek sorsa — mondotta feltűnést keltő nyilatkozatában — nálunk valóban nem vizás. Az országban ma sincs meg a parlamentarizmus, a jogrend és a törvények tisztelete. Véleményem szerint ennek a visszaállítása pedig minden speciális kisebbségi sérelemnél sürgősebb, mert a kisebbségnek és többségnek közös sérelme. Románia kisebbségeinek elsősorban arra kell törekedniük, hogy ebben a törekvésben támogassák az ellenzéki pártokat. Ha az ellenzék a kisebbségekkel együtt eléri azt, hogy a választásokon a tiszta népkarát nyilvánuljon meg, akkor a kisebbségek hatalmas számarányban bevonulnak a parlamentbe és ezáltal közvetlenül érvényesíthetik akaratukat. Ha pedig, a jogrend ismét régi tisztaságában fog érvényesülni, elesik a kisebbségi bajok legnagyobb kétforrása. Mi nagyon jól tudjuk, hogy Nagyromániának több mint a fele csatolt terület és népességének több mint a negyede kisebbség. Ezt a nagy területet kisebbségeivel és románjaival együtt ma teljesen megkérdőjelezzük nélkül kormányozzák, amint-hogy a liberális klikk autokratikus módon kormányozza az egész országot. A kisebbségeknek össze kell fogniuk egymással és az ország demokrata elemeivel. Ha az ország összes jó szándéku emberei összefognak, talán tudnak valamit elérni. Talán. Mert a liberálisok kezei nagyon hosszúak és nagyon erősek.«

*

A Népszövetség legközelebbi ülészakaról írt cikkében a párisi Journal des Débats hangsúlyozva, hogy a népszövetségi tanácsnak foglalkoznia kell az erdélyi magyar egyház püspökei által aláírt beadvánnyal, amely a magánoktatási törvényjavaslat ellen tiltakozik, mert ez nagy mértékben megnehezíti a magánfelekezeti oktatást Romániában. A lap szerint a Népszövetségnek ebben a kérdésben a legnagyobb objektivitással kell eljárnia.

*

A magánoktatási törvényjavaslat ügyében egyébként a román kormány tárgyalásokat kezdett a kisebbségi egyházak képviselőivel. A tárgyalásokról a törvényjavaslat előadója Garboviceanu a következőket mondotta: »A javaslatra vonatkozólag tárgyalásokat folytatunk a kisebbségi iskolafenntartó egyházak képviselőivel és bizonyos módosításokat hajtottunk azon végre. Az egyházak képviselői kijelentették, hogy tárgyalásokról jelentést kell tenniük igazgató-

tanácsaiknak. Az igazgatótanácsnak válaszáat kell tehát bevárunk és addig a javaslat nem kerül a kamara elé«. Az orthodox zsidóegyházak memorandummal fordultak a közoktatásügyi miniszterhez a magánoktatásról szóló tör-

vényjavaslat ügyében. A memorandumot egyidejűleg megküldötték az összes ellenzéki pártoknak is és felkérték őket arra, hogy a javaslat parlamenti tárgyalása alkalmával vegyék hathatós védelmükbe a zsidóságot.

Elhalasztották a kisanant-konferenciát

Az európai helyzet tisztázódásáig nem tartják meg az értekezletet

Bukarestből jelentik: A csütörtöki lapok jelentése szerint a november 30-ikára tervezett kisanant-konferenciát bizonytalan időre elhalasztották. Politikai körökben úgy tudják, hogy a konferencia elhalasztásának elsősorban az az oka, hogy az európai politika ma teljesen tisztázatlan és addig, amíg számos kérdés végleges megoldást nem nyer, a kisanant nem szabhatja meg jövőendő politikájának irányvonalait.

Egyes hírek szerint az is egyik oka a kisanant-konferencia elha-

lasztásának, hogy az S. H. S. királyság és Csehszlovákia állítólag Oroszország elismerését vette tervbe, ami ellen Románia tiltakozik. A helyzetet még bizonytalanabbá teszi a csehszlovákiai választások eredménye, különösen a kommunisták erős előretörése és általában a csehszlovákiai politikai helyzet bizonytalansága.

Mindezek az okok szükségessé tették — a román lapjelentések szerint — a kisanant konferenciájának kedvezőbb időpontra halasztását.

Királypuccs készül Magyarországon

Albrecht főherceg hívei mozgolódnak

Budapestről jelentik: Néhány nap óta olyan tünetek és események nyugtalanítják a magyar közvéleményt, amelyek részleteikben és végső céljukban ugyan tisztázatlanok még, de, ha talán csak az események véletlen összejárása folytán is mindenesetre alkalmasak arra, hogy a legnagyobb figyelmet keltsék. Arról van szó, hogy

véletlen események az aktuális erejével dobták felszínre a királykérdést és komoly politikai körökben is királypuccstól tartanak.

A készülő királypuccsra gróf Apponyi Albert tett elsőnek célzást november 25-iki jászberényi beszédében, amikor — mint a Bácsmegeyi Napló annakidején megírta — tiltakozást jelentett be a tervezett kalandor-királyság

ellen.

Néhány nap múlva különös híradások eltérő variációkban kezdtek keringeni tekintélyes és különböző pártállású németországi lapokban, míg egy bécsi lap keddi száma »egy előkelő bajor legitimista államférfi« tollából napvilágra hozta azokat az állítólagos eseményeket, amelyekből ezek a híresztelések származtak. Eszerint rövid összefoglalásban a következők történtek volna:

Frigyes Vilmos trónörökös, a német császár fia és Rupprecht bajor király találkoztak a Mondsee-partján és megállapodást kötöttek egymással. E megállapodás szerint megszűntek mindazok az ellentétek, amelyek eddig Ludendorffék és Rupprecht között fennállottak s amik abból a gyanúból táplálkoztak, hogy a bajor király részre akarja szakítani Németországot. A most létrejött paktum szerint Rupprecht nem megcsónkítani, hanem éppen kiterjeszteni akarja a német birodalmat, olyképpen, hogy törekedni fog Ausztria régi részeinek Bajorországhoz való csatolására és Ausztria északi részét Bécs városával, egy birodalmi tartomány valamilyen formájában a német birodalom kebelezné be. Hogy pedig ezt a koncepciót jövőendő veszedelmek ne fenyegezzék, elhatározták, hogy küzdeni fognak a Habsburgok bármilyen formában történő visszatérése ellen, tehát az ellen is, hogy a Habsburg legitimista restauráció Magyarországon célt érjen. A biztonsági kérdésnek ez a negatív megoldása

azonban nem lévén elegendő,

a két trónörökös és hívei, a német nemzeti párthoz közelálló magyar szabad-királyválasztók csoportjával, Gömbös és Eckhardt körével léptek összeköttetésbe, akik Albrecht főherceg magyar király-jelöltiségét szorgalmazzák

és magukhoz kötötték — mondja a tudósítás — Magyarországnak ezt a nem törvényes trónkövetelőjét, aki elcsérélte az Ausztria fölötti uralomról való lemondását azért a támogatásért, amit a két német trónkövetelőtől a Szent István koronájáért folytatott küzdelmében remélhet.

Ezeknek az eseményeknek harmadik láncszeme az a beiktatott ünnepség, mely kedden este folyt le. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége ugyanis, mely magába tömöríti mindazokat a nacionalista és kurzusegyesületeket, melyek tulajdonmórában a forradalmak után jöttek létre, kormányzó-elnökének választotta meg Albrecht főherceget, aki ezt a tisztséget el is fogadta. A beiktatási ünnepen az egyesületek képviselői vettek részt. Jelen volt Vass József népielőlté és Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter, de ott volt Gömbös Gyula és Eckhardt Tibor nemzetgyűlési képviselő is. Az ifjú főherceget Raffay Sándor püspök üdvözölte a következő beszéddel:

— Fenséges uram, a TESz-ben a nemzet lelke lép fenséged elé és az az adventi kérdéssel kopogtat fenséged lelkének ajtaján, mellyel egykor a Messiást váró emberiség kereste vezérét:

»Te vagy-e az, aki eljövendő? Vagy mást várjunk?«

Albrecht főherceg beiktatási ünnepségének eseményei, melyek időrendben frappánsan összesznek a német lapok idézett közleményeivel, nyugtalanítást és visszhangot keltenek elsősorban a magyar legitimisták táborában, de ugyanakkor a szélsőbaloldali politika területén is, ahol a főherceg tisztségvállalásának politikai jelentőséget tulajdonítanak. Mindenesetre jellemző tünet, hogy a beiktatási ünnepségre nem ment el sem Apponyi, sem Andrássy, a két aranygyapjas legitimista, távolmaradtak onnan az összes vezető legitimista politikusok.

A mi legitimista körökben a legnagyobb megütközést kelti és ami-ben egy mozgalom rejtett céljának nyílt bevallását látják ezen az oldalon, az Raffay püspök beszédének bibliai textusa.

A legitimisták, akiket már a németországi hírek is nagymértékben nyugtalanítottak, ezután az ünnepség után érkezettnek látták az időt a nyílt megmozdulásra és a legenergiusabb tiltakozásra. Egyik lapjuk felszólította Albrecht főherceget, hogy »nyíltan és világosan cáfolja meg a közvélemény egy rétegének azt a föltevését, mintha ő a jogfolytonosság gondolatával szembenálló tervekkel foglalkozik.«

A harcoss legitimisták csoportja az Albrecht-propaganda ellen csütörtök este a Hungária-szállóban rendezett ugynevezett Ottó-vacsorán tiltakozott. A vacsorán, amelyen megjelent valamennyi legitimista politikus, Apponyi Albert gróf mondott beszédet.

A nemzetgyűlés csütörtöki ülésén Rainprecht Antal szóváltotta a Habsburg-Albrecht érdekében megkezdett propagandát. A beszéd után Zichy János gróf, Ernst Sándor, Huszár Károly, Bartos János és Láng János bizalmas tanácskozást folytattak. Az ellenzék is foglalkozott csütörtökön az aggasztónak tartott jelenségekkel és elhatározta, hogy gróf Behten István miniszterelnököt ebben a kérdésben nyílt állásfoglalásra kényszeríti.

Államcsinyt terveztek

a német jobboldali szervezetek

A minisztertanács felhatalmazta Stresemann a locarnói szerződés aláírására

Berlinből jelentik: A német hazafias szervezetek titkos ülést tartottak, amelyen megbeszélték azokat az utakat és eszközöket, amelyekkel a locarnói szerződés aláírását meg lehet akadályozni. A fajvédők egyik vezére, Glass igazságügyi tanácsos, a mellett érvelt, hogy jobboldali diktatúrát kell létesíteni és hangulatot igyekezett kelteni annak, hogy államcsiny útján valósítsák meg ezt a tervet. A tanácskozáson hozott határozatok még nem kerültek nyilvánosságra, de annyi bizonyos, hogy mindent megkísérlelnék abban az irányban, hogy Hindenburg elnököt rábíráják a szerződés aláírásának megtagadására.

A hatóságok jelentést kaptak, hogy a német jobboldali szervezetek államcsinyt akartak elkövetni csütörtök éjszaka. A rendőrség megtevé minden intézkedést, hogy a legkisebb rendzavarást is csirájában elfojtsa. Egész Németország területén csütörtök éjszákára teljes rendőri készültséget rendeltek el.

A tervbevétt puccs híre csütörtökön csak a délutáni órákban pattant ki Berlinben. A hatóságok egyelőre nem közölnek részleteket a leleplezett puccstervekről.

A nemzetiek és fajvédők már annyira beleélték magukat a locarnói megállapodások ellenzésébe, hogy állásfoglalásuk megváltoztatása már nem várható és ezért a német nemzeti párti miniszterek kiválása a birodalmi kormányból már végleges. A kormány többé nem számíthat a nemzeti párt támogatására és kénytelen lesz az ellenzéki középpártok támogatását igénybevenni.

A jobboldaliak azonban hiába kopogtatnak Hindenburgnál, aki egyáltalán nem hajlandó a zavart felidézni. A minisztertanács az ő elnöke mellett csütörtökön már formailag is felhatalmazta Stresemann külügyminisztert, hogy a locarnói szerződést aláírja.

A kikoszarozott kérés bosszúja

A pancsevői asszonygyilkos testvérek a novisadról semmitől elöl

Novisadról jelentik: A novisadról semmitől elöl csütörtökön tárgyalta Frenzt Péter és Frenzt György pancsevői földművesek bűnügyét, akik 1922 júniusában meggyilkolták Olga Szofija pancsevői fiatal özvegyasszonyt.

Frenzt Péter mintegy öt esztendővel ezelőtt megismerkedett Olga Szofijával, akibe halálisan beleszeretett. A gazdag földműves mindent elkövetett, hogy az özvegyasszony szívét megnyerje, az asszony azonban a gazdag kérését mindig kikoszarozta. Mikor már harmadikban gátlította el Olga Szofija, Frenzt Péter elhatározta, hogy megölje a fiatalasszonyt. Tervét közölte fivérével, Frenzt Györggyel, akivel megállapodott abban, hogy a gyilkosságot közösen fogják végrehajtani. Egy este Frenzt György megjelent Olga Szofija lakása előtt és az ablakhoz hívta az asszonyt azzal az ürüggyel, hogy fontos ügyben akar vele beszélni. A fiatal özvegy gyanútlanul eleget tett a kérésnek, az ablakhoz lépett, mire Frenzt Péter közelről kétszer rálőtt az asszonyra, aki holtan rogyott össze.

A megindított nyomozás világosságot derített a véres tragédiára és a pancsevői törvényszék Frenzt Pétert tizenkét évi, Frenzt Györgyöt pedig négy évi fegyházra ítélte. A felelősségi törvényszék a múlt év januárjában tárgyalta ezt az ügyet és ítéletében Frenzt György büntetését hat évre emelte fel, míg Frenzt Péter ítéletét helybenhagyta.

A novisadról semmitől elöl csütörtökön a tábla ítéletét helybenhagyta és jogerőssé emelte.

Életbelépett

a kettős határbirtokok ügyében kötött jugoszláv-magyar szerződés

A jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalások során a tárgyaló felek megállapodtak abban, hogy a kettős határbirtokokat még ennek az évnek a folyamán véglegesen rendezni fogják. Erre vonatkozólag júliusban ideiglenes szerződést kötöttek, amely azonban nem lépett azonnal hatályba, annak dacára, hogy a hivatalos lapban megjelent és hatálybaléptetéséről csak most értesítette a belügyminiszter az illetékesége alá tartozó szerveket. Bácsmegeye alispánja legutóbb megkapta a belügyminiszteri értesítést, amely szerint a kettős határbirtokok ügyében a nyár folyamán kötött ideiglenes szerződés életbelép a további intézkedésig.

A most életbelépő ideiglenes szerződés szerint kettős határbirtokosnak tekintendő az olyan földtulajdonos, kinek birtoka az ugyanevezett határsávba esik. Határsáv alatt a két ország határa között fekvő tíz kilométeres sávot kell érteni. Határbirtoknak tekintendők a szántóföldek, a rétek, a kertek, gyümölcsösök, szőlők, erdők és egyéb mezőgazdasági földek, amelyek a határsávnál esnek. A kettős határbirtokot képező földet megművelheti a tulajdonosa vagy a bérleti: ennek arról bizonyítványt kell beszerezni, hogy a föld tulajdonosával bérleti szerződése van.

Az ideiglenes szerződés részletesen körülírja, hogy az egyes termények milyen formában vihetők át az egyik határból a másikba. A buza és a tengeri átvihető magokban. A szőlőt áthozhatják a határbirtokok fűrtökben, puttonyokban és kisajtoltva must alakjában. A többi mezőgazdasági terményeket a szerződés szerint csak természetes állapotukban vihetik át egyik határ-

ból a másikba. Az ideiglenes szerződés meghatározza a jószágállománytól nyert tejtermékek átvihető mennyiségét is. Eszerint egy fejős tehén egy napi tejmennyisége vagy ennek megfelelő turó vagy vaj mennyiség vihető át a másik országhatárra.

A kettősbirtokosok mindkét részről igazolványt kapnak. Az igazolványokat a kettősbirtok területén levő községi elöljáróságok állítják ki. A határátlépéskor az igazolványokat fel kell mutatni az ellenőrző szerveknek. Az igazolványok visszaélés esetén visszavonhatók.

Tűz az oceánon

Kigyulladt egy személyszállító gőzös az Atlanti-tengeren
A hajó felrobbant és elsüllyedt — Kétszáz utas a halál torkában

Newyorkból jelentik: A Lenape személyszállító hajó, amely kétszáznál több utassal Floridából utazott Newyork felé, a Delaware-torkolat közelében kigyulladt. A hajó rádió útján segítséget akart kérni, de hosszú ideig nem tudott rádióállomással összeköttetést kapni és már csak aránylag rövid idővel elsüllyedése előtt tudta szorult helyzetét megismertetni. Nyomban segítő hajókat küldtek az égő személyszállító-gőzös segítségére, ezek azonban a hatalmas vihar következtében nem tudták a Lenape-ig eljutni.

A hajó személyzetének tehetetlenül kellett nézniük a tűz gyors ter-

jedését. A tűz már-már az egész hajóra áterjedt, amikor hatalmas robbanás állott be, amely valószínűleg szétvetette a még megmaradt roncsot. A még életben levő utasok és hajóalkalmazottak kénytelenek voltak a viharos tengerre bízni magukat.

A segítőhajók ekkor már némi kilátással kezdték a mentést, de eddig nem tudni, volt-e munkájuknak valamilyen eredménye. A hajótársaság hivatalos jelentése szerint a legsúlyosabb veszteségre kell elkészülni és valószínű, hogy a kétszáz utasnak, valamint a hajó legénységének legnagyobb része odaveszett.

A gimnazista-rablóvezér vallomása

Dr. Markovics Vukasin bandája a bíróság előtt

Cetinjéből jelentik: A törvényszék előtt napok óta folyik dr. Markovics Vukasin orvosból lett rablóvezér negyvenhárom bűntársaság ügyében a főtárgyalás. Az államügyészség két csoportra osztotta fel a vádlottakat és a vádat is két ügyész képviseli. Az egyik csoportban huszonkilenc vádlott van, akiket a bíróság gyilkosságért von felelősségre, míg a többi vádlottakat betöréses lopásokkal és gyilkosság kísérletével vádolják. A nehézsúlyú vádlottak csoportjába tartozik a megszökött Markovics Vukasin unokaöccse, Markovics Sztoján is, aki mindössze husz éves és a gimnázium padjából csatlakozott Markovics bandájához.

A bíróság eddig tíz vádlottat hallgatott ki, akik valamennyien tagadják, hogy részük lett volna az elkövetett gyilkosságokban. Markovics Sztoján kihallgatására hétfőn került sor; a fiatalember valamennyi vádlottra terhelően vallott. Beismerte, hogy részt vett egy rablótámadásban és hogy egy embert megölt.

Az elnök kérdésére részletesen elmondta a rablótámadás és gyilkosság történetét. 1922 áprilisának elején ötven tagú banda élén százkilétkor behatolt Bitoljába és az Arnauska Mala városrészben az Izvorszka-ucca egyik házába bekvártélyozták magukat. A rendőrség tudomást szerzett ottlétiükről, erős készenlét vette körül a házat és megadásra szólították fel a rablókat, akik erre tüzeléssel válaszoltak. A magas kőfallal védett házat valóságos ostrom alá vették a csendőrökkel megerősödött rendőrsztagok, de sehogysen tudtak behatolni. Az akkor még tizenhétéves

Markovics Sztoján, a banda-osztag vezére, bombát hajított át a kőfalon a csendőrök közé.

Nagy pánik támadt az ostromló csendőrök és rendőrök között, akik valamennyien elmenekültek. Markovics Sztoján kinyitotta a kaput és harmadmagával kiment az uccára, ahol már senki sem volt. Erre parancsot adott embereinek, hogy azonnal vonuljanak a város szélére Osztrica község irányába. Alig hogy a város szélére értek, katonaság és rendőrség vette őket üldözőbe. Markovics Sztoján megálljt vezényelt és amikor az üldözők nem álltak meg,

lelőtte Rajkovic Mladen gyalogsági századost, míg Ljuman Jacse nevű társa gépfegyverrel tűz alá vette a katonaságot

és fedezte társai visszavonulását mindaddig, amíg a rablóbanda valamennyi tagja el nem tűnt a Jacov-hegy sűrű erdőjében. A harcban a rablók részéről a gépfegyvert kezelő Ljuman és még ötven estek el.

Markovics Sztoján elmondotta, hogy dr. Markovics Vukasin rendkívül felháborodott, amikor az esetről tudomást szerzett és halálbüntetés terhe alatt megiltotta bandája tagjainak, hogy gyilkosságot kövessenek el.

Az elnök: De maguk csak tovább gyilkoltak?

Markovics Sztoján: Ezután két évig egy gyilkosság sem történt.

Az elnök: Hát mi volt a célja a vezérüknek?

Markovics Sztoján: Elvenni a gazdagoktól a vagyonukat és a szegényeket segíteni.

Az elnök: Mikor szakított magukkal?

Markovics Sztoján: Múlt év januárjában buskomor lett. Senkinek sem mondta, hogy mi bántja, de látszott rajta, hogy lelkifurdalást érez. Egy napon eltűnt és többé nem láttuk. Nemsokára a csendőrség kezére kerültünk.

Az elnök ezután a podgoricai főszolgabíró hivatalos jelentését olvasta fel arról, hogy dr. Markovics Vukasin hogy adta meg magát. Az orvos-rablóvezér, aki három éven keresztül bujkált szabadcsapatával a niksicsi hegyek között, 1924 március 2-ikán jelentkezett a podgoricai főszolgabírói hivatalban és kijelentette, hogy megadja magát. A főszolgabírói jelentés elmondja, hogy dr. Markovics Vukasin keresett orvos volt Montenegró egyik városában. Amikor kitört a világháború, bevonult katonának és az egyik háborúba induló csapatot egészségügyi osztályához osztották be, ahol felebbvalói megelégedésére végezte kötelességét. Később Oroszországba került, ahol megismerkedett a kommunista tanokkal. Tanult és tanított, amíg azt az utasítást nem kapta, hogy térjen vissza szülőhazájába és ott agitáljon. 1919. év nyarán érkezett vissza Oroszországból, de érkezé-

sét olyan hírek előzték meg, hogy a hatóságok eltiltották attól, hogy Montenegróban telepedjen le.

Egyike lett a jugoszlávial kommunisták legismertebb vezetőinek és az első nemzetgyűlésen bejutott a parlamentbe.

Az Obznana-rendelet végrehajtásakor megfosztották őt is mandátumától, de letartóztatása elől megszökött az átjárhatatlan, utatlan hegyvidéki erdőkbe. A csendőrség erre az erdőknél, hegyeken keresztül üldözni kezdte Markovicsot, aki közben kalandorokból, az országutak vándoraitól egész testőrséget szervezett maga köré és azokkal bujdosott tovább. Közben a csendőrök a banda nagyrészét elfogták. Markovicsnak azonban sikerült megmenekülni az üldözőktől. A belügyminiszter elrendelte törvényen kívül helyezését, ami azt jelentette, hogy bárki, aki megtalálja, büntetlenül agyonlöheti. Markovics nem törődött ezzel az intézkedéssel, hanem több mint két és fél esztendőig folytatta a romantikus rablóéletet tovább. A főszolgabírói hivatalban való jelentkezésekor Markovics Vukasin nem mondta meg, hogy miért adta meg magát. 1924 márciusban átkísérték a cetinjei börtönbe, azonban

Markovics, aki önként jelentkezett, nem bírta sokáig a fogságot, hanem három nap múlva egy őrizetlen pillanatban megszökött őrei elől

és azóta nyoma veszett. Most újból a niksicsi hegyek között bujkál új bandájával.

A bíróság naponta tárgyalja dr. Markovics Vukasin bandájának bűnügyét; a főtárgyalás valószínűleg március hó végéig el fog tartani, minthogy négyszázhusz tanút idéztek meg a tárgyalásra.

A jugoszláv Bismarck

Német lap az SHS. királyság politikájáról

A triezsti és zagrebi események következtében az S. H. S. királyság és Olaszország között támadt diplomáciai incidens alkalmából a berlini Germania című nacionalista lap hosszabb cikket közöl az S. H. S. királyság külpolitikájáról.

— Az S. H. S. királyság — állapítja meg a lap — zavartalanul folytatja régóta bevált nagyszabású politikáját. A németeknek lassanként meg kell szokniuk, hogy az S. H. S. királyságban a Balkán leendő nagyhatalmát lássa.

— Olaszországgal szemben az S. H. S. királyság azt az elvet követi, hogy az őrvongó eksztázisát nem kell hiábavalóan fokozni. Az Adrián túlról mutatkozó jelenségekre imponáló nyugalommal reagál. A szalonkii vasút és kikötő ügyében előnyösséggel folytatott tárgyalásoknál sem tanúsít idegességet.

— Fokozott figyelmet érdemel az SHS. királyság politikája Bulgáriával szemben. A görög-bolgár incidens alkalmával Beograd jóakaró magatartást tanúsított. Épp úgy mint Franciaország és Németország között, a két régi ellenség. Beograd és Szófia között is érezhető a közlekedés.

— Passics miniszterelnök — az S. H. S. királyság Bismarckja — és Radics István, a horvát parasztpárt vezére közötti barátságos viszony is közös okra vezethető vissza. Ha az őszberke jó hazafiak és védeni tudják hazájuk igazi érdekeit, tovább fognak dolgozni, hogy meggyezzenek régi ellenségükkel, Bulgáriával és fáradozni fognak a jövő nagy délszláv birodalmának megalakításán, mely felölelné Szerbiát, Horvátországot, Szlovéniát és Bulgáriát — fejezi be cikkét a Germania.

A tizenharmadik hónap**Tanácskozások a szubotícai városi tisztviselők újévi ajándékáról**

A szubotícai városi tanács kebelében az idén is felmerült már az a kérdés, hogy a városi tisztviselőknek folyósítsák-e egy havi fizetésüket újévi ajándékkul. A múlt évben — mint ismeretes — mindazoknak a tisztviselőknek részére, akik legalább egy évet töltöttek a város szolgálatában, a közgyűlés megszavazta a tizenharmadik havi fizetést, aminek egy részét karácsony előtt, a másik részét pedig újévkor utalták ki.

Az idén szintén remény van arra, hogy a tanács a legközelebbi közgyűlésen javaslatot terjeszt elő a közgyűlésen a tizenharmadik havi fizetés kiutalására, noha a tanács néhány tagja még ellenkező állásponton van ebben a kérdésben. A tanács egy része azon az állásponton van, hogy a tisztviselőknek csak nemrégben rendezték a fizetését és így nem indokolt, hogy a város újabb terheket vegyen magára. Erdemleges határozat még nem történt és mint értesülünk, a legközelebbi tanácsülésen ismét szóba fog kerülni ez a kérdés.

Hová mennek a gólyák?

A földmívelési minisztérium rendeletei az ügy- és gazdasági oktatásról és az ornitológiai intézet működéséről

Beeskerekéről jelentik: A földmívelési minisztérium 30743/925. szám alatt rendeletet intézett Torontál-Temes megye alispánjához, mint a beogradkerületi főispánhelyetteséhez, a gazdasági továbbképző iskolák tanulmányi kedvezményeiről. A rendelet szerint a beogradi kerületben levő falvak földműves ifjusága közül a jövő gazdasági évben tíz növendék részesülhet ingyenoktatásban és ellátásban a kerületben, illetve a szomszédos kerületekben levő gazdasági iskolákban. A velükibeeskereki, velükikindai, pansevői, szmederevői, szentai és sztari-becseji járásokból egy-egy tizen-négy-tizenöt éves ifju az adai gazdasági iskolában, a vracari és kovacsicai kerületből egy-egy növendék a tyupriai iskolában, végül a titeli és módosi járásokból egy-egy a sabaci gazdasági iskolában tanulhat a földmívelésügyi tárca terhére. A tanítás március 1-től október 1-ig tart.

Az ösztöndíjas helyre igényt tartó ifjak kérésüket a községi előljárásságnál jelentik be és az előljárásság köteles a bejelentéseket legkésőbb 1926 január 1-ig a járási főszolgabíró-ságnál a járási gazdasági felügyelő-nek bejelenteni. A főszolgabíró-ság jelöli ki a jelentkezők közül azt a növendéket, aki a járás részére fenntartott ingyenes helyet igénybeveheti.

Ugyancsak a földmívelési minisztérium hívja föl a megyei és járási hatóságok figyelmét arra, hogy Bolyevcin (Szrem) dr. Sulima Boris, csehszlovákiai tanár tejjgazdasági szakértő tejjgazdasági szakiskolát tart, ahol a tej ipari feldolgozásán kívül a tejszövetkezetek működéséről is szakszerű oktatást ad. A tejjgazdasági iskolában ötven tanuló kap ingyenes oktatást és Sulima tanár minden szakkérdésben készséggel ad felvilágosítást hivatalos és magánérdeklődőknek. Az ingyenes tanításra a községi, illetve járási hatóságnál kell jelentkezni.

Most érkezett meg a bánáti hatóságokhoz a földmívelési minisztérium 5047—925. számú rendelete is, amelyben a minisztérium felhívja a

hatóságok figyelmét arra, hogy Zagrebban megkezdte működését a zoológiai megfigyelő madártani osztálya. Az osztály kéri a madarak élete iránt érdeklődőket, hogy az ország ornitológiai viszonyainak megvilágítására lakóhelyükön gyűjtsenek adatokat. Különösen nagy

sulyt fektetnek az országban előforduló vándormadarak (gólyák, fecskék stb.) utjának és telelő helyének kikutatására. Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad és kitöltendő kérdőlapokat küld: Zavod za primenju Zoologiju, ornitologijsko odeljenje, Zagreb, Kačićeva ul. 9.

Adópánik a tiszamenti községekben**Megkezdtek az adóvégrehajtásokat — A községi előljárásságok sorra lemondanak**

Szentáról jelentik: A tiszamenti falvakban teljes erővel megindult az adóstatárium végrehajtása.

A szentai járás községeibe a felebezésekre és revíziókra való tekintettel nélkül kiszállt a pénzügyigazgatóság által kiküldött bizottság és megkezdte a huszonnyolcmillió dinár adó behajtását. A bizottság először Adára, majd Molra szállt ki és a községi alkalmazottak igénybevételével már két nap óta a lehető leggyorsabb tempóban fogatosítja az adóvégrehajtásokat. Minden hátrékosnál bejelentik, hogy a végrehajtást hamarosan árverezés fogja követni.

Adán tizenkétmillió, Molon nyolcmillió összeg erejéig folynak a végrehajtások. A községek lakosságában az adószedők megjelenése érthető izgalmat keltett. Az adózók kijelentették, hogy teljesen képtelenek az adókat megfizetni és a tönk szélére jutnak, ha a behajtáshoz a pénzügyi hatóságok továbbra is ragaszkodnak.

A tiszamenti falvak nyomasztó helyzetére való tekintettel a szentai főszolgabírói hivatalban csütörtökön délelőtt A' anackijevics Milán főszolgabíró elnökletével konferenciát tartottak, amelybe bevonták a pénzügyigazgatóság képviselőjét is. A megbeszélésen kérték a pénzügyigazgatóság képviselőjét, hogy tizenöt napra halassa el a behajtásokat és engedje meg, hogy a végrehajtásokat kizárólag községi alkalmazottak fogatosítsák a nyugtalanság csillapítása érdekében. A közigazgatási hatóság nem kapott erre határozott választ és a végrehajtások változatlanul folynak tovább.

Az adai és moli községi előljárásságok a lakossággal való szolidaritásuk jeléül lemondottak állásukról és a többi sorra kerülő községek előljárásságai is lemondásra készülnek. A lemondott községi előljárásságok kijelentették, hogy azért határozták el magukat erre a lépésre, mert nem akarják elveszteni a lakosság bizalmát.

Az arisztokrácia erkölcssei

Botránypör a budapesti törvényszéken — Gróf Zichy Rafaelt hamis tanúzással vádolja az ügyészség — Mit vallott válópörében feleségéről és Tormay Cecil irónőről?

A bíróság zárt tárgyalást rendelt el

Budapestről jelentik: A törvényszék Töreky-tanácsa most kezdte meg gróf Zichy Rafael és társainak bűnpörét, akiket az ügyészség hamis esküvel, rágalalmazással és becsületsértéssel vádol.

A szenzációs pör tulajdonképpen utójátéka gróf Zichy Rafael és felesége, született örgróf Pallavicini Edina válópörének. A válópert a férj indította a grófné ellen, annak erkölcstelen életmódja miatt. A válóperi tárgyaláson gróf Zichy Rafael ügyvédje, dr. Kehler Zoltán előadta, hogy a grófné természetellenes barátságot folytat Tormay Cecilia irónővel, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének elnöknőjével, valamint báró Döry Andor földbirtokos feleségével. Az ügyvéd előadását a válópör során gróf Zichy Rafael is meg erősítette és hasonló vallomást tettek a válópörben tanuként kihallgatott Walter József házmester, Deák István komornyik, Proshk Ferencné szobalány és Fegyveres Károly inas is. A tanuvallomásokban és a perbeszédekben foglalt tényállítások miatt gróf Zichy Rafaelt, Tormay Cecil és báró Döry Andorné bűnvádi feljelentést tettek hamis tanúzásra való felbujtás, rágalmazás és becsületsértés miatt gróf Zichy Rafael és dr. Kehler Zoltán ügyvéd, evangélikus egyházkerületi főfelügyelő ellen, azonkívül hamis tanúzás, rágalmazás és becsületsértés miatt feljelentették a fentemlített tanukat is.

A hamis tanúzás és rágalmazási pör főtárgyalását tíz órakor nyitotta meg az elnök. Első kérdése az volt, hogy megjelent-e a tárgyaláson gróf Zichy Rafael vádlott?

Zichy: Itt vagyok.

Az elnök: Hány esztendő?

Zichy: Ötvennégy.

Az elnök: Vallása?

Zichy: Római katolikus.

Az elnök: Családi állapota?

Zichy: Nős.

Az elnök: Felesége leánykori neve?

Zichy: Örgróf Pallavicini Edina. Külvánltan éltünk.

Az elnök: Gyermekek van?

Zichy: Öt gyermekünk van.

Az elnök: Iskolai végzettsége?

Zichy: Jogot végeztem.

Az elnök: Foglalkozása?

Zichy: Nagybirtokos.

Az elnök ezután sorra felvette a többi vádlott személyi adatait, majd megállapította, hogy Fegyveres Károly vádlott nem vette át az idézést és ismeretlen helyen tartózkodik. A pörben mintegy ötven tanút idézett meg a törvényszék, köztük gróf Mikes Ármínét, aki azonban nem jelent meg, mert nem tartózkodik Magyarországon. Tanuként volt beidévezve gróf Haller Györgyné is, aki időközben Erdélyben meghalt. Idézést kapott özvegy báró Bánffy Györgyné, aki igazolta, hogy kőszvénye miatt nem jelenhetik meg a tárgyaláson. Gróf Hadik Béláné, akit szintén tanuként idéztek be, jelentkezett nevének felolvasásánál és megjelent a többi tanu is, köztük dr. Hettessy Jenő, dr. Medveczky Emil, dr. Eperjessy Béla uszóhajnok, Eperjessy Sándor, Tormay Gézané.

A bíróság beidézte mint orvoskérdőket dr. Németh Ödön törvényszéki orvost, dr. Udránszky Sándort és dr. Oldh Gusztávot, a lipótmezei tébolyda igazgatóját.

A tanuk neveinek felolvasása után az ügyész indítványozta, hogy a törvényszék állíttassa elő azokat a tanukat, akik idézést kaptak és mégsem jelentek meg. Indítványozta azt is, hogy a külvánltan tartózkodó tanuk vallomását olvassák fel, egyben kérte a tárgyalás egész tartamára a nyilvánosság kizárását és azt, hogy már kérésének indokait is zárt tárgyaláson fejthesse ki. A védők hozzájárultak ehhez, kérték egy-
tal azt is, hogy a bíróság hites gyorsíró alkalmazzon a pör során. Az ítélőtanács az előterjesztések után határozathozatalra vonult vissza és utána az elnök kihirdette a törvényszék végzését, mely szerint a bíróság tekintettel a pöranyagának a közérdeklőséget sértő voltára, a tárgyalás egész tartamára elrendeli a nyilvánosság kizárását.

Az elnök ezután felhívta a hallgatóságot, hogy hagyja el a termet. A három panaszos, gróf Zichy Rafaelt, Tormay Cecil és báró Döry Andorné résztvettek a tárgyaláson. A különös bűnpör tárgyalása előreláthatólag három napig fog tartani.

A csütörtöki zárt tárgyaláson egyébként — a kiszivárgott hírek szerint — Walter József postást, Deák Istvánt és Proshk Ferencét hallgatták ki. A három vádlott részletes kihallgatása délután két óráig tartott.

Ezer montenegrói paraszt háborút indított saját szakállára az albán kacsákok ellen

Cetinjeből jelentik: Crbica faluból három földműves albán területre tévedt, ahol nyomtalanul eltűntek. Néhány nappal később az a hír terjedt el Montenegróban, hogy a grbica földművesek az albán kacsákok kezére kerültek, akik meggyilkolták őket.

A hír akkora elkeseredést keltett Montenegróban, hogy több falu lakossága felfegyverkezett és elindult az albán határ felé, vérbosszút állani. A mozgalomról tudomást szereztek a hatóságok is, amelyek a legerélyesebben közbe léptek, hogy a felfegyverzett tömeget eltérítsék szándékától. Körülbelül ezer montenegrói már az albán határon állt, amikor sikerült a hatóságoknak visszaterelni a tömeget. Az erélyes fellépés egyébként nem maradt eredménytelen, mert a kacsákok, mikor megtudták, hogy a montenegróiak vérbosszút akarnak állni rajtuk, csütörtökön reggel a három grbica földművest szabadon bocsátották, úgy, hogy azok sértetlenül visszatérhettek falujukba.

Az 500 dináros rejtély

A Bácsme gyei Napló vasárnapi számának azt a példányát, amelyben negyedik oldalon

A becskereki Jäger Mari

című cikk a következő változással jelent meg:

Jäger Mari — a becskereki

megtalálta

Deutsch Gyula Veliki Beeskerek akinek az 500 dinár nyeresémet ma postautalványon elküldtük.

A Bácsme gyei Napló csütörtöki példányai között két olyan lappéldány van, amelyben a negyedik oldal negyedik hasábján

Öngyilkos betörő

A csendörök szemelattára konyhakéssel mellbeszurta magát

cikk a következő változással jelent meg:

Öngyilkos betörő

A csendörök szemelattára mellbeszurta magát

Akinek bármelyik ilyen példány birtokába kerül és azt nyolc napon belül a kiadóhivatalnak beszolgáltatja,

500 dinár jutalmat

kap. A mai lappéldányok közt szintén van két olyan lap, ami eltér a többitől. Aki a Bácsme gyei Naplóra előfizet, résztvesz a márciusi sorsolásban, amelyen ötven értékes tárgy és 50, 200, 4000, 10.000 és 30.000 dináros nyereségek kerülnek kisorsolásra.

Rablótámadás a titeli Tiszaparton

A csendőrség elfogta a tetteseket

Noviszadról jelentik: Spitzer Frigyes knicsanini kereskedő a múlt hét végén hízott disznót szállított be a titeli piacra, ahol eladta Sikics József titeli lakosnak. A vásár után Spitzer az egyik vendéglőben sokáig elbeszélgetett és csak éjfél felé indult vissza a falujába.

Mikor Spitzer a Tisza partjára ért, az egyik bokornál gyanus suttogásra lett figyelmes. Megállt, de mert senkit sem látott, tovább indult. Alig haladt azonban néhány lépést, amikor a háta mögött két sötét alak tünt fel, akik botokkal rátámadtak és összeviszta verték, úgy hogy a kereskedő eszméletlenül esett össze. A rablók ezután kikutatták Spitzer zsebeit és miután magukhoz vették ezer dinárt tartalmazó pénztárcáját, az éjszaka sötétségében eltűntek.

Spitzer a támadás után azonnal a csendőrségre sietett, amely megindította a nyomozást és csütörtökön elfogta a rablótámadás gyanúsítottjait Sika Ferenc zenész és Ritter Ferenc késes szeméjében. A letartóztatottakat szembeállították Spitzerrel, aki Sika Ferencben felismerte éjszakai támadójának egyikét. A letartóztatottak tagadják, hogy ők követték el a rablótámadást, de a körülmények ellenük vallanak.

KÉPTELEN KRÓNIKA

A megfiatalított nő

A bukaresti expresszel utazott át Szuboticán a megfiatalított nő. Egy egész szakaszt foglalt el a családjával; gyermekeivel, unokáival és dédunokáival. A vonatban mindenki róla beszélt. Munkatársunk, míg a vonat az állomáson időzött, felkapaszkodott az elsőosztályú kocsiba és a megsteinacholt nő keresésére indult. Egy ősz matrónát szólítottunk meg elsőnek.

— Nagyságos asszony az a...
— Ó nem — mondta nyájas mosollyal — én csak a leánya vagyok.

A mellette ülő javakorbelt hölgnél is eredménytelenül kísérleteztünk.

— Én vagyok az unoka — jelentette ki asszonyi méltósággal.

A sarokban egy fiatal kislány olvastott.

— Bocsanat — szakítottuk félbe — mire ő bosszusan a szemben levő ülésre mutatott:

— Ott a dédöreganyám, akit megfiatalítottak.

Jól körülnéztünk, míg végre sikerült felfedeznünk egy kis rövidszoknyás apróságot, aki a babájával játszott.

— Kezit csókolom bácsi — pukkedezett enni valóan a kicsi és barátságosan pacsit adott.

Kérdéseinkre előadta a következőket: — Egyáltalán nem volt fájdalmas a műtét. Kolumbusz tojása az egész. Magam se tudom, hogy csinálták.

— Milyen mirigyeket ültettek át önbe?

— Borjumirigyét — sejpítette pirulva — de kaphattam volna kecske, vagy özmirigyét is, ám az drágább. A professzor szerint ez is megteszi. Már két hete az operációnak. Pompásan érzem magam — és pajkosan megrugdosta a lábainkat.

— Nagymama ne rendetlenkedj! — szólt rá a csöppésre szigorúan az unokája és a megfiatalított nő durcásan huzta össze magát.

— Hány éves? — kérdeztük.

— Kilencvenkettő lesz decemberben — gügyögte édesen és láttuk a szeméből, mennyire boldog, hogy hármat letagadhatott.

— Kikből áll a társasága?

— Magamfajta csitrikéből, de van már egy első elemista barátom is — dicse-

kedett.

— Kortársai?

— Már rég a temetőben pihennek — sóhajította — én még láttam a Rózsa Sándort és a Petőfi fiát. Most mintha ujjaszülettem volna. Vágyaim vannak — és kacérul ránk vetette selymes, velőkiható pillantását. — Játszunk nyulacsokát — hízelt a kedves csöppésre és odatette kacsóját az ölkébe.

Unokája, a tisztos matróna, felháborodottan nyakon ütötte.

— Nagyanyus ne főzz! Még ráérsz az ilyesmire, majd ha megnősz!

— Borzasztó — panaszkodott suttogva a megfiatalított nő — úgy öríznek,

mint egy rabot. A lányomnak már unokái vannak, de nekem még udvarlót sem szabad tartani — és sirva fakadt.

— Na ne pityeregi — vigasztalta anyásan a dédunoka — nézd, neked adom a Pisti dudliját! — és a kilencvenkétéves csecsemő boldogan vetette rá magát a cuclira. Hirtelen leejtette a szoptatóüveget és fájdalmasan felordított. Az unokája riadtan kapta az ölébe.

— Csicsija babuska — ringatta gyöngéden, aztán magyarázólag így szólt hozzánk:

— Szegénykének most nőnek a tejfogal!

(t. i.)

A bécsi zsidók bojkottálják a pesti hitközség jubileumát

**Felháborítónak tartják a magyar zsidóság álláspontját
a numerus clausus kérdésében**

Bécsből jelentik: A bécsi zsidó hitközség előjárósága ülést tartott, melyen hosszabb vita után elhatározták, hogy nem fogadják el a budapesti zsidó hitközség meghívását és nem vesznek részt a pesti hitközség százhuszonöt éves jubileumi ünnepélyén.

Az előjáróság feltűnést keltő határozatát a cionisták döntötték el, a kiknek álláspontját Stricker Róbert műszaki főtanácsos fejtette ki, hangoztatván, hogy a bécsi zsidóság nem érthet egyet a budapesti zsidó hitközség elnökségének és általában a budapesti zsidóságnak eljárásával. A budapesti hitközség elnöksége a magyar zsidók érdekeit olyképpen vélte képviselni, hogy az elmentében áll a zsidó általános szolidaritással s bizonyoságot adta annak, hogy a mindenkori magyar kormányok hűséges szolgája, tehát nem képes a magyar zsidóság érde-

keit a kormány erőszaka ellen érvényesíteni. A nemzetközi zsidóság, illetőleg a Jewish Foreign Comité titkára, Lucien Wolff utján tiltakozást jelentett be a Népszövetség előtt a numerus clausus és a magyarországi zsidók üldözése ellen. A budapesti hitközség elnöksége hátba támadta azokat, akik a magyar zsidóságot meg akarták védelmezni: tiltakozott az ellen, hogy bárki idegen belekegyedjék Magyarország belügyeibe és hogy az egész zsidóság szolidaritást vállaljon az üldözött magyar zsidósággal.

Az unionista párt képviselői igyekeztek a hangulatot megváltoztatni, rokonszenvüket nyilvánították a budapesti zsidó hitközség elnöksége és előjárósága iránt, de az előjáróság végül 17 szavazattal 15 ellenében visszautasította a budapesti hitközség meghívását és kimondta, hogy bojkottálja a jubileumot.

Három világrészen át a börtönbe

Nemzetközi szélhámost tartóztattak le Viroviticán — Egy boszniai fiatalember végigjárt három világrészt, Genuában betört, Orsován dohányt csempészett és Szibériában ellenforradalmat szervezett

Beogradból jelentik: A viroviticei rendőrség szerdán letartóztatta és a beogradí rendőrségre szállította Ivanov Mihály állítólagos orosz katonatisztet, aki feltűnő költségekkel vonta magára a viroviticei rendőrség figyelmét. A beogradí rendőrségen nyomban megkezdtek Ivanov kihallgatását, akiről csakhamar kiderült, hogy egyike a legveszedelmesebb nemzetközi szélhámosoknak.

Ivanov elmondotta, hogy előkelő orosz családból származik, a forradalom kitörése után belépett a Wrangel-hadseregbe, majd a hadsereg feloszlása után Carigrádba menekült.

— Itt csak két hónapig éltem — folytatta vallomását. — A nyomor arra kényszerített, hogy valami megélhetés után nézzek. Eredménytelen kísérletezések után beléptem a francia idegenlégióba és mint gazdasági tiszt, Afrikába kerültem. Egy ideig hajón teljesítettem szolgálatot, de meguntam és elszöktem Marseillebe. Fél éven keresztül megtakarított pénzből éltem. Időközben megtudtam, hogy Wrangel Jugoszláviában tartózkodik, mire eljöttem, hogy felkeressem, de Viroviticán a rendőrség letartóztattott.

A rendőrségen nem adtak hitelt Ivanov vallomásának, hanem tovább faggatták. Erre megmásította előbbi vallomását és most már azt állította, hogy bolgár emigráns, azonban ellentmondásokba keveredett, úgy, hogy végül a keresztkérdések sulya alatt megtört és beismerő vallomást tett. Kiderült, hogy

Szadikovics Zulfónak hívják, boszniai származású kalandor, aki tizenöt éven keresztül egész Európát bejárta és sorozatos szélhámosságokat követett el. Elmondta, hogy 1910-ben vonult be katonának, de rövid idő alatt megunt a szigorú fegyelmet és Grácba szökött, ahol a világháború kitöréséig apróbb szélhámosságokból élt. A gráci rendőrség végül is figyelni kezdte, de letartóztatására nem került sor, mert még idejében Zemunba szökött. Zemunból Orsovára — ahol csempészéssel foglalkozott — innen Szuboticára ment, majd miután a szuboticei rendőrség is gyanusnak találta üzemeit, visszatért Grácba és ott önként jelentkezett katonának.

— De ez is csak két hétig tartott, folytatta vallomását, mert tovább szöktem Oroszországba, ahol orosz nemesnek adtam ki magam. A forradalom Szibériában ért. Itt, mint Ivanov Mihály ellenforradalmi csapatot szerveztem, a vörösök azonban elfogtak és halálra ítélték. Az utolsó pillanatban sikerült csak megmenekülnöm. A Fekete-tengeren át Algírba hajóztam, ahol beléptem az idegenlégióba. Helyzetem annyira elviselhetetlenné vált, hogy meg kellett szöknöm. Meg sem álltam Genuáig, ahol betörésen értek és egynél börtönbüntetésre ítélték. Kiszabadulásom után Franciaországba, majd Ausztriába mentem. Bécsben több szélhámoszágot követtem el, mire bezártak és büntetésem kitöltése után kitoloncoltak. Budapestre mentem, ahol sikerült nagyobb összegű pénzt szereznem. Kiruházkodtam és így

sikerült a legelőkelőbb társaságokba jutnom. Egy évig éltem Budapesten, a legjobb viszonyok között, azonban adósságaim annyira felszaporodtak, hogy ismét szökni kellett. Grácra kerestül Berlinbe mentem, ahol a jugoszláv konzulátuson, mint jugoszláv alattvaló pénzt szereztem és a pénzzel Bécsbe tértem vissza. A bécsi rendőrség elfogott és kétheti fogvatartás után átdobott a jugoszláv határon. Viroviticáig jutottam, ahol most letartóztattak.

A szélhámost, aki tizenkét nyelven beszél, letartóztatták és megindították a nyomozást annak kiderítésére, hogy milyen büntények terhelik lelkiismeretét.

Horthy és a handlé

**A magyar nemzetgyűlés
csütörtöki ülése**

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés folytatta a költségvetés vitáját. Az első szónok Lovász János egységespárti volt, aki kifejtette, hogy a nagy adókönkretek a kisgazdákat, az ország legértékesebb polgárait.

— Nem hagyhatom szó nélkül — mondotta — hogy ugyanakkor, amikor a kisgazdák az ország terheit viselik, gróf Apponyi Albert Jászberényben mondott beszédében kalandorkirályságról és mandátum meghosszabbításáról beszélt és azt mondta, hogy a kisgazdák a legsötétebb reakcionáriusok. A szocialistáknak pedig az fáj, hogy a kormányzásnak tizenhárom autója van, meri tizenhárom sofőr fizetése szerepelt a költségvetésben. De csak nem lehet kívánni Magyarország kormányzójától, hogy minden zsidó handléval együtt utazzan a villamoson.

Rainprecht Antal azt hangoztatta, hogy a köztársasági államforma biztosítaná legjobban Magyarország konszolidációját.

— A magyar királyság korszaka — mondotta — a háborúval lezárult. A fejlődést csak a köztársaság biztosíthatja és ez vezethet az egységes Európához, amelynek Branting, Vanderveide, Painlevé, Locbe, Massaryk és Seipel is hívei. A bolsevik propagandát is csak a demokratikus egységes Európa győzheti le. Rainprecht ezután határozati javaslatot terjesztett be a királyság védelméről szóló törvény eltörlesztéséről és sürgette az októberi forradalom kérdésének likvidálását.

Hat havi börtön halálos bicskázásért

Főtárgyalás a sombori törvényszéken

Szomborból jelentik: A sombori törvényszék csütörtökön tárgyalta Lázics György, Lukics Mladen és Kosztcsin Lázár sztabári földművesek bűnügyét, akik a vádirat szerint 1921 októberében meggyilkolták Kurcsics Zsirkó földművest.

A főtárgyaláson Lázics György kihallgatása alkalmával beismerte, hogy ő szúrta le Kurcsicsot, azonban azzal védekezett, hogy az is kést rántott reá. Elmondta, hogy korcsmában ültek, ahol Kurcsics séreletet kezdte őt. Amikor elhagyták a korcsmát, az uccán tovább folytatták a verekedést, majd Kurcsics kést rántott. Ő erre odaugrott, elvette a kést és azt a támadó mellébe dőlte.

Lázics kihallgatása után dr. Krecsárevics Sándor ügyvéd, Lukics és Kosztcsin védője, előterjesztést tett, hogy a bíróság védencci ellen szüntesse be az eljárást, mert Lázics vallomásából nyilvánvalóan kiderült, hogy Lukicsnak és Kosztcsinnak semmi részük nem volt a gyilkosság elkövetésében. A bíróság a védő előterjesztésének helyét adott és a két vádlott ellen beszüntette az eljárást.

Ezután a bizonyítási eljárás következett, amelynek befejezése után a bíróság Lázics Györgyöt hat évi börtönre ítélte.

HIREK

Fra Angelico da Fiesole

Itt járok a nyomdokaidon, ugyanazonokon a kököcskőken, melyeken otromba sarud csoszogott öt század előtt és kereslek téged bémész, boldog barát, a lelkedet keresem, a világotat keresem, melyet annyi szeretettel öleltél át, mint édesanyját a rózsaszín arcú kisfiú. Keresem a legtisztább kedélyt, a legboldogabb életszemléletet. Keresem a himporos szírmokat, az angyali derűt, a gyermeki jószágot, az eget hűvösségét és mocsoktalanságát: *téged* kereslek, Fra Angelico.

Milyen csend, milyen mély, hosszú, idegen csend hullámzik a San Marco kolostor termeiben! A földöntulóság ismeretlen csendje ez. Mintha hirtelen egy tisztább, boldogabb világba emelkedtünk volna, ahol egykoron, ösztönös homályosságban, egy másik életben már jártunk is s amely után oly szívósan vágyakozunk, mint a boldogság után az élet mostohái. Mintha az oceanus opálos, smaragdos fenekén járnánk: csend, csend és csend.

A freskóid, ó Fra Angelico, úgy zsolozmáznak ebben a csendben, mint jámbor, sutaféjú páterek, akiknek képzeletében denevérszármával jelenik meg az ördög s akik szent Agoston vallomásait olvassák estenden. Űde, simaarcu gyermeki áhitat énekel képeidről, mintha csak a schola cantorum énekelne egy rég elsüppedt században, talán III. Gergely pápa uralkodása alatt és az esetlen, szögletes gregorián ének, a boldog, rózsaszínű szoprán száll, száll az ég felé, a mosolygós felhők felé, a szökefűrtű angyalok felé, akik átölelik és magukhoz szorítják a tiszta antifonákat, mint a virágokat.

Ó, mily szépek a szentjeid, Fra Angelico, milyen tiszták, milyen égiek, milyen vidámak, mint isten igazi gyermekei. Milyen szép és lágy a Krisztusod, mintha sose járt volna ezen a földön, mintha sose fröccsent volna rá Jeruzsálem pora, sara és haragja. Talán a finom felhőkből szállt le a keresztfára, a husz szent társaságába? Máriád olyan, mint idegen, ismeretlen pompás virág, mely sohasem teremne meg az Arno partján. A menyország boldog, napos illata érződik rajta. Az angyalok is oly könnyűek, oly boldogok, mint messzi csillagfények, melyeket nem értünk és nem ismerünk, mint hideg hópelyhek, melyek megsemmisülnek, ha meleg, hűnös testünkhöz érnek, a virágaid pedig, ezek a tündöklő, tavaszi virágok mosolygós szíromarocskájukkal biztosan égi mezőkről hullottak eseted alá.

Ez a te világod, Fra Angelico, — ó jaj — messze van az enyémtől, a miénktől, Firenzétől, a történelemtől s az egész földi élettől. Te imára kulcsoltad kezedet s csak azután nyultál esethez és nem gondoltál többet a harcra, élvezet életre. Nem gondoltál a győztes pisai seregre, mely végigharsonázta Firenze uccáit, az albiak kemény dölyférére, vagy a mediciek szívós és ármányos trónrajutására. Még az sem érdekelt, hogy Andrea del Castagno eltorzult orcájú Madonnákat fest a Santa Maria Nuovában és hogy Fra Filippo vidám, érzéki lányokkal övezi a megkoronázott Máriát. Tőled messze volt a világ és az ember, a bűn és a szenvedély, az ármány és a lázas indulat. Te báva, bémész gyermek voltál, akitől messze jár a gond és a gonosz. Akitől elkerül az árnyék és a vihar. Az Ur kiválasztottja voltál.

Tisztaság, jámbor áhitat, paradicsomi boldogság hárfázik, csilingel ebben a csendes, csodás kolostorban. Nem freskók tarkálnak a falon, hanem egygyű gyermekimák, mintha vasárnap lenne, tavasz lenne, hahotázó szellő szalad a

hímes réteken, mintha könnyű lenne a léptünk, szeplőtlen a lelünk, mintha repülni tudnánk fel a csillagokba. A purgatórium utolsó sora ez: »puro e disposto a salire alle stelle.« Most csak a menyország jöhet. Talán fehér felhőn térdelünk és fenséges himnusz éneklünk ájtatos, ámuló szájjal, lilomot tartunk kezünkben, mint szent Alajos és husvétli harangok csöngettüznék valahol messze csipogó, csintalan hangon. Mintha emelkednénk a menny felé, a másik élet felé, a szeretet hihetetlen országába. Olyan egyszerű mindez, olyan tiszta, olyan távoli, mint a toscanai ég, mely ráborul életedre, hitedre és művészetedre, Fra Angelico.

A fáradt és keserű vándor itt akarna maradni nálad, jámbor barát. Egy kis helyet kér csak a boldogság finom, fo-lászos világában, egy darab követ, a melyre lehajthassa lázas, nyugtalan fejét, hogy angyalokról álmodjon az éjjel, mint az a Jákob, a bibliai.

Szenteleky Kornél

*

— A Bácsmegyei Napló sorsolásának nyertese átvette az autót. A Bácsmegyei Napló által kisorsolt autót, mint már közöltük, Kulik Pál belaerkvai malomtulajdonos nyerte meg. Kulik Pál a nyeregményt, egy legújabb típusú Ford-autót, amely most került forgalomba. szerdán vette át.

— Tanítói kinevezések. Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszter Luscsevics Erzsébet tanárnőt a topolai polgári iskolához, Mihajlovics Nikola tanítót a topolai elemi iskolához, Pessinszkov Gusztáv tanítót Csakovóra és Vujaskovics Stankó tanítót Pancsevóra nevezte ki.

— December tizenötödikére elkészül Novisad új költségvetése. Novisadról jelentik: A városi tanács már kidolgozta a költségvetés bevételi részét, de az utóbbi napokban újabb szempontok merültek fel, amelyek alapján a bevételeket fel lehet emelni és ezért a költségvetés végleges elkészítését ismét elhalasztották. A kiadások tárgyalását hétfőn kezdik meg és a költségvetés végleges kidolgozását december tizenötödikéig fogják befejezni.

— Radics-párti népgyűlések. Zagreből jelentik: A Radics-párt vasárnap három nagy népgyűlést fog tartani: Crikvenicán, Varazdinban és Ljubljában. Az utóbbin részt fognak venni Radics István közoktatásügyi miniszter, dr. Macsek Szlavkó, dr. Krnyevisz szociálpolitikai államtitkár és Kossutics Agoston, továbbá Kukovec volt demokrata miniszter.

— Benes külügyminiszter marad. Prágából jelentik: A választások eredményeképpen megváltozott pártarány következménye, hogy megszűnik a Petka, a pártvezérek tanácsa és helyébe miniszteri bizottság lép. Abban a pártok egyetértének, hogy Benesnek kell ismét a külügyi tárcát megkapnia. A nemzeti párt letörésének következtében Kramarz visszavonul a politikától.

— A francia jobboldal Painlevé pénzügyi javaslatát ellen. Párisból jelentik: A kamara szerdai ülésén indult meg az offenzíva Painlevé szanálási javaslatát ellen. Bokanovszki, a pénzügyi bizottság volt előadója vezette a rohamot a kormány ellen. Az Echo de Paris nagy örömmel ír az ellenzék első sikeréről, megállapítva, hogy Painlevé szanálási javaslatának építőmánya alapján megindult. Az Eclair bejelenti, hogy Millerand hazafias ligája bizottságot alakít, amely tömöríteni fogja az adóköteleseket és kisiparosokat és ezekkel döntő harcot vesz fel Painlevé pénzügyi javaslatát ellen.

— Goga Octavián lefordította románra az „Ember tragédiáját”. Kolozsvárról jelentik: Goga Octavián, az Avarescu-kormány volt kultuszminisztere Kolozsváron tartózkodott és ez alkalommal igen érdekes politikai és irodalmi nyilatkozatot tett. Goga Octavián, aki Csucsán, az Ady Endréektől megvásárolt Boncza-féle kastélyban lakik, elmondta, hogy éppen most fejezte be Madách „Az ember tragédiája”-nak román nyelvre való átültetését és azt követően készül kiadni. A politikai illetőleg a leghatározottabban kijelentette, hogy fel fog szólni a parlamentben a kisebbségi iskolák érdekei mellett. A köztünk és a magyar párt között létrejött paktum — mondta Goga — épen és változatlanul fennáll, remélem, hogy legyverbarátságunk szilárdságát a közel jövőben dokumentálni tudjuk.

— Tanügyi hír. A közoktatásügyi minisztérium Haber Angela potiszki-szvetinikolai tanítónőt Molra helyezte át.

— Ötvenmillió dollár kölcsönről tárgyal Olaszország Amerikában. Newyorkból jelentik, hogy ott jelenleg tanácskozások folynak amerikai bankárok és az olasz adósságszügyi bizottság között egy Olaszországnak nyújtandó ötvenmillió dolláros kölcsön előkészítése érdekében. Mint hírlik, amerikai bankcégek ajánlatokat tettek és a Morgan-bankház fog a kölcsönt nyújtó szindikátus élén állani.

— Ötvenéves papi jubileum. Szentáról jelentik: Dulos István szentai káplán csütörtökön ünnepelte meg ötvenéves kápláni jubileumát.

— A lengyel nemzetgyűlés elnöke alakítja meg az új kormányt. Varsóból jelentik: Pataj, a lengyel nemzetgyűlés elnöke vállalta az új kormány megalakítását. Koalíciós kormányt akar alakítani, valamennyi párt bevonásával. A szociáldemokraták pénteken döntenek arról, hogy részt vesznek-e a koalícióban.

— Malmgreen svéd tudós is részt vesz Amundsen jövő évi északsarki expedíójában. Osloból jelentik: Malmgreen svéd tudóst, aki a Maud-expedíció meteorologusa volt, ugyanebben a minőségben leköltözték Amundsen jövő nyári sarki útjára. Wisting kapitány és Hansen Károly akik ugyancsak részt vettek a Maud-expedícióban, valószínűleg szintén részt vesznek az új északsarki expedícióban.

— A moszkvai sakkverseny. Moszkvából jelentik: A sakkverseny hetedik fordulóján után az eredmények a következők: Bogoljubov 6, Rubinstein, Torre 5, Genevski, Marshall, Tartakover 4 1/2, Lasker 4 (1), Bogobircuk, Rabinovics 4, Capablanca, Romanovski 3 1/4, Vertinski 3, Spilmann 2 1/2, Gotthilf, Sotmirski, Löwenfisch. Réthy, Semis 2, Jates 1 1/2 (1), Grünfeld 1.

— Bothmer grófnét egyévi fogházra ítélték. Berlini jelentés szerint Bothmer grófnét négyeszeri lopás miatt egyévi fogházra ítélték. Az ítélet végrehajtását nem függesztették fel.

— Silkkasztó magánhivatalnok. Novisadról jelentik: Egri Imre novisadi magánhivatalnok feljelentést tett a rendőrségen, hogy Gussmann Ferenc novisadi magánhivatalnok több helyen jogtalanul pénzt szedett be, amivel súlyosan megkárosította Egri. A rendőrség csütörtökön délelőtt letartóztatta Gussmant és kihallgatása után átkísérte az ügyészségre.

— Összetűzés a pekingi olasz és angol katonaság között. Pekingi jelentés szerint olasz és angol katonák összeverekedtek és a verekedés során tíz angol katona megsebesült. Az olasz katonák futásnak eredtek és a követségen eltorlaszolták magukat.

— Hauptmann dolgozik. Berlinből jelentik: Gerhard Hauptmann egyidejűleg több költői művét dolgozik. Most készült el Till Eulenspiegel című eposzával és dolgozik egy prózai művén, a melynek címe »Das Buch der Leiden-schaften«. Munkában van egy drámája is, amelynek még nem adott címet a költő, ezenkívül befejezéséhez közeledik egy »Dorothea Angermann« című színműve, amely részint Európában, részint Amerikában játszik.

— „Az Ucca” szerkesztőjének egyhavi fogházbüntetését helybenhagyta a tábla. Novisadról jelentik: A felebbviteli bíróság csütörtök délelőtt tárgyalta le Csuka Jánosnak, a megszűnt „Az Ucca” című hetilap szerkesztőjének sajtópörét, amelyet a „Hol vagy István király?” című cikk miatt indított meg ellene. A szubotical törvényszék Csuka Jánost egy havi elzárásra ítélte. Az ítélet ellen Csuka felebbvitelt és így ügye a novisadi felebbviteli bíróság elé került, amely az elsőfoku bíróság ítéletét helybenhagyta. Csuka János védője, dr. Szekulics Milan ügyvéd az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be. A főügyész megnyugodott az ítéletben.

— Barbusse Romániában. Bukarestből jelentik: Henry Barbusse a szellemi munkások nemzetközi szövetségének vezetőjére kíséretében Bukarestbe érkezett. A bukaresti újságíróknak kijelentette, hogy Romániába a tatarbunari pör hozta, amelynek vádlottjai érdekében a Párisban kibocsátott kiáltványt maga is aláírta.

— A szubotical iparosok és kereskedők radikális klubjának ülése. A szubotical iparosok és kereskedők radikális klubjának vezetősége felhívja a klub valamennyi tagját, hogy az e hó 23-án, hétfőn este hét órakor a Jelacicseu-ucca 3. szám alatt levő helyiségben tartandó ülésen jelenjenek meg.

— Ciankálival megmérgezett folyó. Prágából jelentik: A napokban egy ciankálival telt uszályhajó a felső Moldván zátonyra jutott. Ez alkalommal egy láda összetört és a benne levő százötven kilogramm ciankálit a folyóba került. A mérge hatása azonnal mutatkozott, mert a víz felszíne tele volt döglött halakkal. A moldvamenti lakosságot értesítették az esetről és figyelmeztették, hogy a mérgezett víz használatától óvakodják.

— Abd el Krim újabb békekötveteket küldött. Tangerből jelentik: Makacsul tartja magát az a híresztelés, hogy Abd el Krim újból több minisztert küldött a fezi és rabati francia hatóságokhoz. Egy követ az itteni főhadiszállásra érkezett ugyanabban az ügyben.

— Földrengés Toscanában. Rómából jelentik: Toscanában függőleges, majd pár perccel utóbb vízszintes irányú földrengést éreztek. A felriadt lakosság a csütörtökre virradó éjszakát a szabadban töltötte.

— Meghalt a becskeréki cukorgyári gyilkosság utolsó tettese. Becskerekéről jelentik: A becskeréki járás főszolgabírói hivatala csütörtökön értesítést kapott a lepoglavai rabkórházból, hogy a kórházban meghalt Lifa Dániel harminckét éves tüdőbajos fegyenc. Lifa Dániel az öt esztendővel ezelőtt történt becskeréki cukorgyári gyilkosság utolsó tettese volt. Többi három társ közül egyiket a nyomozás során, szöké közben agyonlőtték, a másikat kivégezték, a harmadik öngyilkos lett.

— **Tovább tartanak az áradások.** Zagrebból jelentik: A Száva és a Dráva vízállása csütörtökön nem emelkedett. Az esőzések újabb veszéllyel fenyegetnek. Az összes környékbeli utak viz alatt vannak. Osijeknél a vízállás elérte a 370 centimétert, amikor a folyó kiöntött és mindent elárasztott a környéken. Rétfalu községnél hétszázötven öltüzfát sodort magával az árvíz. A környéken a Jesenovac nevű vöröskereszt-egylet élelmiszert osztogat az árvíz-sújtotta lakosságoknak.

— **Elítélt telvajok.** Noviszadról jelentik: Dimovics Dimitrije nagykereskedő üzletéből 1922-ben Miroszavljevics Gyura kereskedőségét, Bermann Ferenc soffőr, Koperec Ferenc és Gacsik János napszámosok több ezer dinár értékű árut loptak el. A noviszadi törvényszék csütörtökön tárgyalta az ügyet és Miroszavljevicset hat, Bermann két, Koperecet három és Gacsikot négy havi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Igazolványhamisító kereskedő.** Noviszadról jelentik: A noviszadi vizsgálóbíró csütörtökön délelőtt elrendelte Arsenin Paja szilvási kereskedő rendőri felügyelet alá való helyezését. Megállapítást nyert, hogy Arsenin több igazolványt hamisított.

— **Kettészakadt a bukaresti gyorsvonat.** Bukarestből jelentik: A Budapest—Arad—bukaresti gyorsvonat a Brassó és Predeal között levő alagútban kettészakadt. A vonatkísérő személyzet idejekorán észrevette a szerelvény szétszakadását és így nagyobb szerencsétlenség nem történt.

— **Kisiklott a zagrebi személyvonat.** Zagrebból jelentik: A zagreb-susaki vonalon, Zlobina és Lics között a Zagrebból jövő személyvonat kisiklott. Több utas kisebb-nagyobb zúzódásokat szenvedett. A pálya annyira megrongálódott, hogy a forgalmat csak átszállással bonyolították le ezen a vonalon.

— **Motorbicikli elütött egy uccaseprőt.** Vujkovic Lamics József szubotikai uccaseprőt csütörtök délután a Zimonyi-úton egy motorbicikli elütötte. A szerencsétlen ember lábtörést szenvedett. A mentők kórházba szállították.

— **Egy fiatal budapesti urilány sulyos villamos-szerencsétlensége.** Budapestről jelentik: Csütörtök este hat órakor a forgalmas Eskü-uccában sulyos villamos-szerencsétlenség történt. A villamosnak ebben az uccában közvetlen a gyalogjáró mellett vannak elhelyezve és így történéseit meg, hogy egy az Erzsébet-híd feől jövő villamoskocsi elkapta a gyalogjáró szélén haladó Székely Anni huszonegyéves urilányt, dr. Székely Imre ügyvéd leányát. A szerencsétlen urilány a villamos kerekei alá került és velőtrázó sikoltásban tört ki. Szörnyű helyzetéből csak hosszabb idő után, a mentők tudtak eszméletlen állapotban kiszabadítani. Sulyos sérüléseivel a Pajor-szanasztoriumba szállították, ahol azonnal műtétet hajtottak rajta végre, sérülései azonban olyan sulyosak, hogy életbenmaradásához nincs semmi remény.

— **Sikkasztó villanszerelő.** Noviszadról jelentik: Kohn Emil noviszadi villanszerelő Frangel Nasztaszijától egy télikabátot vett át, azzal a megbízással, hogy azt vigye el az édesanyjának. Kohn a télikabátot nem adta át, hanem magának tartotta meg és elrejtette a lakásán. Frangel feljelentésére Kohn Emil letartóztatott és átadták a járásbírósnak, amely a csütörtökön megtartott tárgyaláson Kohn sikkasztás miatt két havi elzárásra és polgári jogainak egy évre való elvesztésére ítélte.

— **Háromezer dinár pénzbírság romlott kolbászért.** Beeskerekről jelentik: A beeskereki szolgabíróháza háromezer dinár pénzbírsággal sújtotta Hilbert Jovan begaszentgyörgyi henteset, aki romlott kolbászt árult. A husz kilónyi romlott húsrut elkobozták.

— **Elítélt sikkasztó.** Noviszadról jelentik: A velikibecskereki törvényszék ezévi június 13-ikán egy évi börtönrre és polgári jogainak öt évre való elvesztésére ítélte Markovics Mihály beeskereki tisztviselőt, aki mint a »Volta« beeskereki villanszerelő cég pénztárosa több mint negyvenezer dinárt elsikkasztott. Markovics a sikkasztás alkalmával el tulajdonította Györy Árpádnak, a cég igazgatójának tizenöt dollárját is. A felelősségi bíróság augusztus 29-ikén az elsőfoku ítéletet helybenhagyta, mire Markovics semmiségi panaszt nyújtott be. A semmisítőszék csütörtök délelőtt tárgyalta le Markovics bünpörét és az ítéletet helybenhagyta.

— **Újabb besz-pánik a newyorki tőzsdén.** Newyorkból jelentik: A szerdai tőzsdén átmeneti szilárdulás után pánikszerű besz állott be, aminek főoka az volt, hogy attól tartottak, hogy a Federal Reserve Bank of Newyork fölemeli a visszleszámitolási kamatját. Egészen husz dollárig terjedő árfolyamveszteségek mutatkoztak és csupán a bankárok kényszerítésével sikerült az áruháznást ideiglenesen feltartóztatni.

— **Kivágják a fákat a szubotikai uccákon.** Néhány nap óta fairtás folyik a szubotikai uccákon. A város a legtöbb uccában kivágatja a gyalogjáró szélén elültetett hatalmas régi fákat, amelyek helyébe állítolag fiatal új csemetékot akarnak ültetni. Hogy mi az értelme ennek az eljárásnak, azt senki sem tudja.

— **Három havi fogház szándékos emberölés kísérletéért.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék csütörtökön tárgyalta Zelic Kálmán sztaribecsei földműves bűnügyét, aki március 2-án Sztaribecsen az uccán lövöldözött, majd rálőtt Bojanics Trifa csendőrrre, aki őt csendre intette. A lövés nem talált. A noviszadi törvényszék szándékos emberölés kísérletében mondta ki bűnösnek Zelicet és három havi fogházra ítélte. Ugy az ügyész, mint a vádlott felebbezett.

— **Elítélték hat tuniszi összeesküvőt.** A tuniszi büntetőtörvényszék hat embert, akiket az állam biztonsága ellen szőtt összeesküvéssel vádoltak, tizenötötől husz évig terjedő fogházra ítélte.

— **Pórujirt háztulajdonos.** Beeskerekről jelentik: A beeskereki lakásbíróháza csütörtökön érdekes ügyben hozott ítéletet. Rajics Sándor szerbittebei háztulajdonos házában nemrég megürült az egyik lakás. A tulajdonos beköltözött az üres lakásba, míg régi lakását átalakította istállónak. A lakásbíróház úgy döntött, hogy Rajics nem foglalhatja el a megürült szobákat, amelyeket egy hajléktalan családnak ítéltek meg, míg a háztulajdonost arra kötelezték, hogy költözzön vissza régi lakásába, az istállóba.

— **Leszurta a barátját.** Beeskerekről jelentik: Páll András és Buki János magyarítottbebei legények az elmúlt vasárnap együtt mulattak a Fekete-féle kocsmában. Ivás közben összeszólkoztak, majd Buki kést rántott, amellyel Pállon több sebet ejtett. A sulyosan megsebesült legényt kórházba szállították. Buki ellen megindult az eljárás.

— **Gyilkosság a kutya miatt.** Noviszadról jelentik: Perkucsin Radovan huszonhárom éves novakanizsai lakos a múlt év november huszonharmadikán különböző ügyei elvégzésére Obilicsevara ment, ahol késő estig egyik kocsmában ivott. Midőn éjszaka haza akart térni, az egyik ház előtt egy kutya támadt rá és ráncigálni kezdte a ruháját. Perkucsin elkapta a kutyát és az egyik nyitott ablakon bedobta Somogyi István házába. Somogyi arra ébredt fel, hogy a kutya a szobájában vonit, mire botot ragadott, kirohant az uccára és ütlegelni kezdte Perkucsin, aki vé-

dekezett és botjával többször fejbesújtotta Somogyit. Az ütések olyan erősek voltak, hogy Somogyi bezuzott koponyával, véresen esett össze és rövidesen meghalt. Perkucsin a múlt év december 22-ikén a kikindai törvényszék haláltközö sulyos testi sértés miatt két évi fegyházra ítélte, ami ellen Perkucsin felebbezett. Az ügyet csütörtökön délelőtt tárgyalta a noviszadi felelősségi bíróság, amely tekintetbe véve az enyhítő körülményeket és azt, hogy Perkucsin önvédelemből követte el tetteit, az elsőfoku bíróság ítéletét egy évi fegyházra szállította le. Ugy a vádlott, mint az ügyész megnyugodtak az ítéletben.

— **A kairói muzeumba kerül Tutankámen.** Londonból jelentik: Az egyiptomi kormány elhatározta, hogy Tutankámen mumiáját a kincsekkel együtt Kairóba viteti és a nemzeti muzeumban fogja végezteni a tüzetes tanulmányozást, amely évekig eltarthat. Fölbecsülhetetlen értékűek az ékszerek, amelyeket az arany szarkofágban találtak, de mindennél értékesebb az a lepel, amelybe a mumia bele van göngyölve, tizenhét réteg ékszer teszi sulyossá a fáraó ha'ottas lepelét és Carter véleménye szerint negyedfelezer év előtt egész Egyiptom leghíresebb aranyművesei és ötvös-szobrászai éveken át csak ezeket a halottas ékszereket készítették.

— **Két repülőistiszta hallos balesete.** Amsterdamból jelentik: Helderben a W 57 számú haditengerészeti repülőgép a déli sáncon, a kikötőtől négy kilométernyire lezuhant. A repülőistiztek szörnyethaltak.

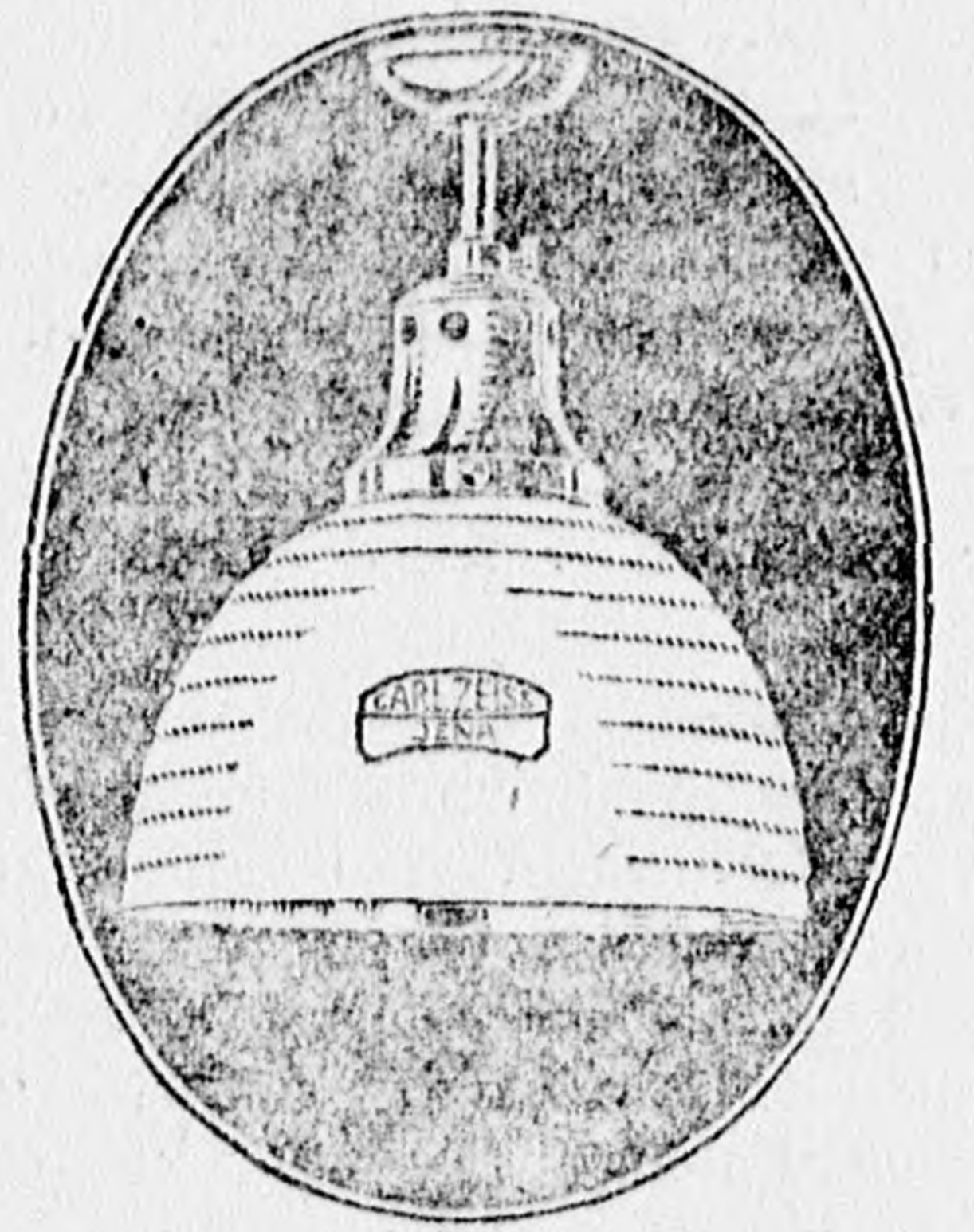
— **A kasmiri maharadzsa zsarolója.** Párisból jelentik: Most hangzott el az utolsó szó abban a szenzációs zsarolási ügyben, amelynek Harry Singh, a jelenlegi kasmiri maharadzsa volt a szenvedő hőse. A zsaroló banda tagjait, Charles Arthur volt angol tüzérkapitányt, a maharadzsa volt szárnysegédét kivéve, már elítélték és most a vádlottak padjára került Arthur kapitány is. A kapitány ugyanis a zsarolás után nem ment vissza többé Anglába, Franciaország pedig, az angol hatóságok kérése ellenére nem adta ki, hanem úgy döntött, hogy a francia bíróság ítélkezik fölötte. A szajnai törvényszék tanácsa előtt folyt le a tárgyalás, amely csak rövid ideig tartott, mert tanukihallgatásra nem volt szükség. A védők védenekük ártatlanságát igyekeztek bizonyítani és áldozatnak tüntették fel abban az ügyben, amelyet az ügyész a század legkínosabb csalási ügyének mondott. A bíróság Arthur kapitányt bűnösnek mondta ki és zsarolásért tizenhárom havi fogházra ítélte.

— **Megszűnt a berlini közalkalmazottak sztrájkja.** Berlinből jelentik: A berlini magasvasut, földalatti vasut és omnibusz vállalat alkalmazottainak szavazása nem hozta meg a sztrájk kimondásához szükséges többséget. Ezzel a két társaság tekintetében hozott döntőbíróági ítéletet elfogadták és a bér-sztrájk véget ért.

— **A noviszadi kamarai ankétja.** A noviszadi kereskedelmi és parkamara vezetősége szombaton és vasárnap tartja meg Suboticán ankétját az itteni gazdasági és kereskedelmi körökkel. Ezen az ankéton a kamara vezetősége meghallgatja a subotikai gazdasági körök véleményét a készülő cseh-szlovák gazdasági szerződés ügyében.

— **Ingyen fürdő a tanoncoknak.** Beeskerekről jelentik: Beeskereken a Plankertben már régebben működik egy álami diákklinika. A klinikán a tanulók nemcsak ingyenes orvosi kezelésben részesülnek, hanem hetenkint egyszer ingyenfürdőt is kaptak. A beeskereki szakszervezeti tanács azzal a kérelemmel fordult a klinika igazgatóságához, hogy az iparos- és kereskedőtanoncoknak adjanak hetenként egy ingyenfürdőt. Az igazgatóság megígérte, hogy a kérést pártolón terjeszti elő felettes hatóságának.

Az új ZEISS tükörfény

kirakatok
kiállítási helyiségek
műhelyek
irodák
részek

Legnagyobb világítási hatás mellett nagy árammegtakarítás

Kérje a 406. sz. leírást

FERNAND BOVE, BEOGRAD
Knez Mihajlov venac 13/14.

CARL ZEISS
JENA

— **Betörés.** Beeskerekről jelentik: A bánáti Leszpotovac községben Baumstark Lipót házából ismeretlen tettesek hatezer dinár értékű ponyvát vittek el. A nyomozás megindult.

— **O svom krsnom imenu Sv. Arhangelu Mihailu,** ove godine neću primati posete. Nenad Bešin.

Lepadat és Jovanović szubotikai cégvásárolt sorsjegyek közül a november 18-iki húzáson a következő számok nyertek:

8.000 dinárt: 92053 sz.
5.000 dinárt: 30794 sz.
3.000 dinárt: 37422, 41753, 84175, 92041, 93170, 134484 sz.
1.000 dinárt: 114854 sz.
400 dinárt: 6764, 65, 81, 10340, 11914, 13923, 24, 14324, 17217, 24, 82, 27433, 29643, 39250, 41772, 42933, 44205, 19, 51, 64, 47463, 71, 53072, 99, 55612, 56126, 56, 57916, 20, 41, 53, 58841, 92, 67278, 68840, 73, 72443, 55, 93, 73935, 78, 76872, 79952, 98, 84173, 86163, 86544, 54, 90, 600, 89426, 56, 65, 88, 92083, 93, 93164, 104124, 59, 88, 107135, 38, 41, 73, 109567, 117326, 46, 60, 119588, 600, 122965, 131978, 136341, 138830, 65, 91, 145309, 149202, 67 sz.

Kraljevbregei pezsgő
a vezető márka

— **Możgósítás!** A világversenyen első díjat nyert Emerson motoreke bemutató próbaszántása Somborban november 22-én délelőtt 10 órakor lesz megtartva az Amateure sportnóalya mögött. Bácska kizárólagos képviselője Földváry Lajos Sombor.

— **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kralja Aleksandra ulica 4 szám alatt, a Rossija-Foncieri palotájában, felemeletem, modern szépségápolás, arcbróhamlasztás alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szeplők-kenőcsök.

KÖZGAZDASÁG

Nem kell

személyesen megjelenni a tőzsdei szakértő-szemlén

A noviszadi tőzsdetanács ülése

Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsde dr. Dungserszki Gedeon elnöklétével csütörtökön tartotta rendes havi ülését, amelyen dr. Petrovics Brankó főtitkár a folyó ügyekről tett jelentést. A tőzsde forgalma, a jelentés szerint, október hónapban gabonaneműekben 1776 vagon, malomtermékekben 178, hüvelyesekben 45, kenderben 27, összesen 2026 vagon volt.

A tőzsdetanács a jelentés felolvasása után módosította a szakértő szemlére, az expertizre vonatkozó szabályrendeletet, akként hogy a jövőben az expertizt kérő feleknek nem kell személyesen megjelenni a szakértői tárgyaláson, hanem a mintákat át kell adniok a titkári hivatalnak, mely a mintákat a felek nevének megjelölése nélkül terjeszti be a végérvényesen döntő szakértő-bizottságnak. A tanács határozatát, mely az expertizt a jövőben anonim-má tette, gazdasági és kereskedői körökben nagy örömmel fogadták.

Az ezekutiv adás-vétel ügyében a tőzsdetanács úgy határozott, hogy minden nap a rendes tőzsdeidő alatt a tőzsdeügynökök közvetítésével lefolytatott kényszereladások nyilvános árlejtés útján fognak megőrténni, szemben az eddigi gyakorlattal, mely szerint a kényszereladások magánuton is eszközölhetőek voltak.

A tőzsdeügynökök kérelmére a tanács a courtage huszonöt százalékát engedte.

A tanács végül foglalkozott az új tőzsdepalota helyiségeinek beosztásával. A tőzsdeépület kétemeletes lesz; a földszinten lesz a tőzsdeterem, a szakértők és az árfolyammegállapító bizottság helyiségei, a telefonfülkék és az ügynökök terme. Az első emeleten lesz az elnöki, főtitkári és titkári hivatal, a tanácsterem és a két tőzsdebiróság helyisége. A második emeleten a tőzsde hivatalnokai kapnak lakást.

A szuboticaí állami vegyvizsgáló állomás működése. A szuboticaí állami vegyvizsgáló állomás október hó folyamán 77 esetben végzett teijvizsgálatot, 10 tejfel-vizsgálatot, 2 esetben vizsgált zsírt, 36 esetben vizet, 1 esetben bort, 1 esetben lisztet és 3 esetben papírt. A vegyvizsgáló állomás (városháza, harmadik emelet, 146. szám) mindenkor díjmentesen megvizsgál saját fogyasztásra vásárolt és gyanusnak talált élelmiszereket. Hivatalos órák reggel 8 órától délután 2 óráig.

Az orosz anilin-tröszt Amerikával tárgyal. Newyorkból jelentik: Az orosz anilin-tröszt megbízottjai Newyorkba érkeztek, hogy az amerikai vegyészeti gyárakkal szállítási szerződést kössenek, vegyészeti cikkeknek Amerikába és fegyvertárgyaknak Oroszországba való szállítására.

Leszállítják a parafadugó vámját. Beogradból jelentik: A pénzügyi bizottság tarifális albizottsága csütörtökön ülést tartott, amelyen a vámtarifa nyolcadik, kilencedik és tizedik paragrafusát minden változtatás nélkül elfogadták. Az albizottság a gyöngyház vámját 1500 dinárban, aranyba foglalt igazgyöngyét 3000 dinárban, az ezüstbefoglaltét 2000 dinárban, a halcsont vámját pedig 5 dinárban állapította meg. A parafadugó behozatali vámját husz százalékkal le fogják szállítani.

A maribor—koprivnicai vonal kiépítése. Mariborból jelentik: A maribori közgazdasági szervezetek ülést tartottak, amelyen elhatározták, felszólítják a kor-

mányt, kezdje meg a maribor—koprivnicai vasúti vonal megnyitását. A tervek szerint, a vasútvonal Maribor—Csakovec — Varasdin — Koprivnica—Oszijek—Dálya—Noviszad érintésével húzódna Beogradig.

Országos vásár Beeskereken. Beeskekről jelentik: November 20-án országos vásár lesz Beeskereken. A vásár három napig fog tartani. 20-án sertés-, juh- és szarvasmarha, 21-én ló- és 22-én kirakodóvásár lesz.

LEGUJABB

Óriási botrány az olasz kamarában

Pofozkodtak, rugdostak, köpködtek a fasiszta képviselők

Rómából jelentik: A kamara csütörtöki ülésén Maffi kommunista képviselő szólalt fel elsőnek és Mussolini Benito miniszterelnök szerdai beszédéhez fűzött — a fasiszta terrorra való tekintettel meglehetősen szelíd — kommentárokat. Beszédét a fasiszta képviselők a legnagyobb izgalommal és türelmetlenséggel hallgatták és már első mondatait félbeszakították. Amikor Maffi azt a kijelentést tette, hogy Mussolini nem képviseli az olasz munkásság nagy tömegét, tetőfokára hágott a vihar.

— Ezt már nem lehet tűrni! — kiáltotta közbe egy feketeinges képviselő.
— Disznó gazember!
— Ostoba fráter!
— Ki kell dobni!

Maffi sápadtan hallgatta a feléje zúduló fenyegetéseket és szóini akart valamit, de ekkor eléje ugrott a fasiszta-párt titkára, Farinacci képviselő és ráordított:

— Így jár, aki rosszat mond a duce-ről!

Azzal kétszer pofozvágta Maffit.

Erre, mint adott jelre feugráltak a feketeinges képviselők, nekiestek az ülésteremben tartózkodó kommunistáknak és nagyszabásu verekezés kezdődött. A többségben levő fasiszták pofozni, verni kezdték a kommunistákat, leteperték őket a földre és úgy rugdosták a padlón heverő embereket. Aki el-

lentált, azt véresre verték. A kommunista képviselőket azután a karzat tapaszai és lelkes biztatása közben a szó szoros értelmében egyenkint kirúgták az ülésteremből.

Az elnök szünetet rendelt el. Közben a folyosón tovább folyt a dulakodás. Az összevert és földön fetregő kommunista képviselőknél rágázottak a fejére, rugdatták és leköpdösték őket. Áldozataikat az őrség tudta csak kiszabadítani a dühöngő feketeinges honatyák kezéből.

A fasiszták erre kiadták a jelszót, hogy hasonló módon kell elbánni a katolikus néppárt embereivel. Az ülésen a néppártnak csak egy tagja volt jelen, aki azonban idejében elmenekült.

A kamara elnöke, Paolucci ezután újból megnyitotta az ülést:

— Látván azt a hatalmas és nagyszerű tüntetést — mondotta — amellyel a kamara az imént állást foglalt szerett miniszterelnökünk mellett, azt hiszem megállapíthatom, hogy Maffi kijelentései nem érték el céljukat és rossz időpontban történtek. Az ellenzék tanulhat ebből az esetből és levonhatja magának azt a tanulságot, hogy tettétlenül alkalmazkodnia kell a többség akaratához.

Ezután áttértek a napirend tárgyalására.

A Corriere della Sera — fasiszta lett

Rómából jelentik: Az idáig ellenzéki Corriere della Sera szerkesztőségénél, Albertini szenátornál csütörtökön este megjelent Ricci szenátor és a lap fő-résztvényesei nevében felszólította, hogy lépjen vissza a lap szerkesztésétől, mert további működése veszélyezteti az ország fenmaradását.

— Csak az erőszaknak engedek — válaszolta Albertini — addig nem teszem le a tollat.

Ricci szenátor erre kijelentette, hogy

az erőszak alkalmazására is sor kerül, ha azonnal át nem adja a lapot. Albertini erre eltávozott a lap szerkesztőségéből.

A Corriere della Sera hatvan millió lira végkielégítést fizetett ki Albertininek. Ezt a pénzt a fasiszta kormány bocsátotta a lap részvényesének rendelkezésére.

Albertini utóda Ojetti, a lap színlázi rovatvezetője lett, aki a Corriere della Sera-t fasiszta szellemben fogja vezetni.

Öngyilkosságot követett el Zagrebban egy szrbobrání földbirtokos

Adósságai kergették a halálba

Zagreből jelentik: A zagrebi Impériál-szállóban csütörtök este hét órakor öngyilkosságot követett el Bélics Radoje huszonkilenc éves szrbobrání földbirtokos.

Bélics Radoje, aki üzleti ügyek miatt tartózkodott Zagrebban, elutazása előtt azzal bucsuzott el családjától, hogy másnap délben visszatér. Csütörtökön este a zagrebi korzón találkozott vele az unokanővére, Vrbacski Zsarkó nyugalmazott alezredes leánya, akinek elpanaszolta, hogy nem tudott megegyezni hitelezőivel és több mint kétszáz ezer dinár adósságára nincs fedezete.

— Öngyilkos leszek — mondta elkeseredetten és ezzel elrohant a szálló irányába.

A leány rémülten hazasietett és elmondta édesatyjának a nagybátyjával folytatott beszélgetést. Az alezredes izgatottan a szállóba rohant és felküldte a portást Bélics szobájába azzal az

üzenettel, hogy azonnal jöjjen le. A portás pár perc múlva feldult arccal jelent meg a lépcsőkön:

— Segítsé! A fiatalur megölte magát!

Az alezredes és a szálló időközben egybesereglett vendégei mind az öngyilkos szobájába siettek, ahol megdöbentő látvány tárult a szemük elé. Az ágyon nagy vértócsában ott feküdt Bélics Radoje eszméletlenül, jobbkezeiben a revolvert szorongatva. Nyomban be-szállították a Valéria-kórházba, de mielőtt még orvosai segélyben részesült volna, kiszívódott. A portás és a szálló személyzete a kihallgatás során azt vallották, hogy nem hallották a revolverdörrenést.

Bélics, akinek fiatal felesége és két gyermeke van, leveleket hagyott hátra, amelyekben a temetéséről intézkedett. A tragikus véget ért Bélics holttestét pénteken boncolják föl.

SZÍNHÁZ

A tolonc

Mükedvelő előadás Szomborban

A szombori Tornakör mükedvelő gárdája sorozatos előadásokon hozta színre Tóth Ede népszínművét, »A tolonc«-ot. Az előadások állandóan telt házak előtt folytak le és a szombori mükedvelők ismét megmutatták iratermettségüket.

A címszerepben Nagy Juliska játéka nyújtott szép teljesítményt; kedves, rokonszenves jelenség volt a színpadon. Ördög Sárát Ujházi Terus alakította drámai erővel. Bogács Mancsi az erélyes anyát játszotta tehetségesen. Mravcsákot Schwel Károly alakította, ki mint régi szombori mükedvelő ismét nagy hasznára volt az egyesületnek. Vidakovics Jánost, Spanyol Árpád Kontrát, Molnár Elemér, a szerelmes legényt játszotta hatásosan. Molnárnak különösen a kocsmajelenetben előadott nótái arattak tetszést. Jól illeszkedtek vele az együttesbe: Ujkéri Maca, Mátyás Mancsi, Vass I., Schwahn M., Kandler Nándor, Pechlock I., Berakovics és Pest.

A színpadi zenét a szombori mükedvelő zenekar szolgáltatta.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. november 19.

Budapest deviza 1263—1267, valuta 1257—1271.

Prága deviza 59,96—60,46, valuta 59,725—60,225.

Berlin deviza 743,5—745,5 milliárd márka, valuta 738,5—742,5 milliárd márka.

Bécs deviza 1254,75—1258,75, valuta 1250—1256.

London deviza 274.

Zürich, nov. 19. Zárlat: Beograd 9,20, Páris 2055, London 251325, Newyork 518 ötnyolcad, Brüsszel 2352, Molánó 2070, Amsterdam 20870, Berlin 123,50, Bécs 73,10, Szófia 3,775, Prága 15,375, Varsó 77,50, Budapest 72,70, Bukarest 2,375.

Beograd, nov. 19. Zárlat: Páris 223,50, London 273,35, Newyork 56,37, Milanó 224,75, Amsterdam 2268, Berlin 1346, Bécs 7,94, Prága 167,30, Budapest 792, Zürich 1088, Bukarest 25,75.

Zagreb, nov. 19. Zárlat: Páris 223—227, London 27266—27466, Newyork 56,09—56,69, Amsterdam 2260—2280, Berlin 1338,80—1348,80 Bécs 790,80—800,80, Prága 166,45—168,45, Trieszt 224,30—226,70, Zürich 1085,40—1093,40.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 19. Buzsa: 3 vagon bácskai üzansz 240 dinár, 5 vagon szerémi 75 kilós, 2 %-os, 237,50 dinár, 15 vagon bánáti 77 kilós, 2 %-os XI. Bega 252,50 dinár. Zab: 5 vagon szerémi 164 dinár. Tengeri: 4 és fél vagon bácskai száraz XI. 137,50 dinár, 6 vagon szerémi száraz XII. 134 dinár, 30 vagon szerémi II. 120 dinár, 10 vagon szerémi III—IV. 125 dinár, 20 vagon bánáti XII—I. paritás Kelcbia 110 dinár. Liszt: 1 vagon 0-ás G. bácskai 395 dinár. Kenderszem: 1 vagon minta szerint Velika-Kikinda paritás 245 dinár. Irányzat: változatlan.

Csikágói gabonatőzsde, nov. 18. Buzsa decemberre 155,625, májusra 152,25. Tengeri decemberre 75,25, májusra 79,375. Zab decemberre 39,125, májusra 43,125. Rozs decemberre 84,875, májusra 91.

Newyorki gabonatőzsde, nov. 18. Buzsa 176,5—177,625. Tengeri 99,25. Liszt 725—765. Az irányzat nyugodt.

NYILTTÉR.

Árverési hirdetés

Alulírott, mint vagyombukott Grünwald Sándor volt adai lakos esődtömeggondnoka közölni teszi, hogy a leltározott rőfös-árak árverésen való eladása folyó hó 20-án kezdődik délelőtt 9 órakor vagyombukott üzlet-helyiségében. Árverés alá kerülnek különböző rőfös árak és pedig: női szövetek, kendők, flanelok, ágycitricók, gyapjukendők, kanavászok, bársony árak, parhet, zefir, vásznak, krepváznak, batiszt és hasonnemű árak. Az árak becsértéke, 89.244 din. Az árverésen mindenki részt vehet, az árak a legközelebbi igérnek fognak eladatni. A leltár megtekintése minden kedden és pénteken délelőtt 11 és 12 óráig.

Dr. Holló Oszkár

mint a vb. Grünwald Sándor
esődtömeggondnoka

9916

Önkéntes árverési hirdetés

A novakanjizai főuccán, a piactérrel szemben levő Központi szálloda és vendéglő 1925. évi november hó 22-én d. e. 10 órakor a helyszínen nyilvános és önkéntes árverésen örökáron eladatlik.

Közelebbi feltételek megtudhatók ugyanott Ehrenfeld tulajdonosnál.

9879

„NADA“ Kiházasító Egyesület f. hó 22-én d. u. 3 órakor tartja alakuló közgyűlését a Lifka mozi udvarában levő kioszkban.

9201

DUNAV

BIZTOSÍTÓ R. T. ZAGREB

Vezérügynökség: SUBOTICA, VILSONOVA UL. 11
TELEFON 7-97.

Foglalkozik a biztosítás minden ágával:

élet-, hozomány-, nyugdíj-, árvaellátás, katonai szolgálat, tűz-, betöréses lopás, baleset-, szavatosság, autó-, jég-, transport-, üveg-, géptörés- és üzemszünetelés (chomage) esetére való, továbbá gyermekbiztosítással.

Élet-, hozomány-, nyugdíj- és katonai szolgálat esetére való biztosítás

heti befizetésekkel

Minden héten egy darab 10 dináros szelvény váltandó be. Minden 10 dinár ellenében 10.000 din. tőke biztosítatik

A tőkegyűjtés legegyszerűbb és legkönnyebb módja. Legolcsóbb díjtételek a biztosítás minden ágazatában.

Plisszirozás

legszébben

Gombbevonás

leggyorsabban

Gépjáour

legolcsóbban készül

S. AD. ENGL

varrógépüzletben

Rudics-utca sarok

Keresek megjelölve

használt és új

szőnyegpártyákat

ECKSTEIN SIMON

bor és pálinka nagykereskedés

NOVISAD

9836

CSIRKE

Edo, filé, gyöngymunka, garnitúrák
legszebb kivitelben és legolcsóbban
kaphatók

Državni Čipkarski Zavod Ljubljana
Turjaški trg 4/I.

A kiházasító egyesületek tagjai

10 százalékkal olcsóbban vásárolhatnak mint
bárhon és ingyen esküvői fényképet kapnak

ÁDÁM ÉKSZERÉSZNÉL SUBOTICA

Rudić ulica 6. — Sugár fűszeres-ház.

0339

Egy keveset használt, jó állapotban levő

Ford-autó eladó

Ugyanott más autók is eladó

Fellegi József és Társa Novisad, Futoški put 73

LOLOTTE UR PÁRBAJA

Irták: Max és Alex Fischer

Yves-Zéphyrin Lolotte mindennap irt az Aube című napilapba cikket »Párisi tereferé« címen, Ipszilón aláírással. Ugyancsak naponta irt cikket a Crépuscule című napilapba is »Párisi csevegések« címen. Zé aláírással.

Egy szép napon az Aube szerkesztője így szólt hozzá:

— Lolotte ur, én nem garasoskodom. Adok önnek 90 frank fizetést s mindössze csak azt kötöm ki, hogy semmiféle más lapba ne írjon.

Valamivel később a Crépuscule szerkesztője is szerződött ugyanazzal a feltétellel. Lolotte ur ezt is elfogadta. Két hónappal később számot vetett magával: Folyton attól rettegek, hogy Dupanchou ur, a Crépuscule szerkesztője, megtudja, hogy az Aube-ba is dolgozom. Együttal folyton rettegek attól is, hogy Choupandu ur, az Aube szerkesztője, megtudja, hogy a Crépuscule-be is írok. Ez elviselhetetlen. Hát nincs mód rá, hogy segítsek a kínos helyzetem?

Egyszerre csak a homlokára ütött: megvan! Bemártotta a tollát és irt:

Párisi csevegések.

Egy senki.

Bocsássák meg, ha gyakran kell éles hangokat használnom, azonban vannak emberek, akiknek meg kell mondani az igazságot. Ipszilón urról akarok beszélni. Szokták-e önök olvasni azokat a számdrágákat, amiket valamelyik reggeli szennylapban naponta kinyomat ez az ur? Hát tált-e már valaki a közönség elé ezeknél nagyobb ostobaságokat? Stb., stb.

Aláírta: Zé. Aztán másik cikkbe fogott:

Párisi tereferé.

Egy hitvány fráter

Ha az ember ezt mondja: a német császár, mindenki tudja, hogy II. Vilmosról van szó. Ha ezt mondjuk: egy hitvány fráter, mindenki tudja, hogy Zé kollégáról, erről a művetetlen zughirtlapíróról van szó, aki nem átálja mindennap nyomdafesték alá adni vérszegény dudogásait. Ez a hitvány Zé... Stb., stb.

Aláírta: Ipszilón.

Másnap megjelentek a cikkek.

Thomas Yvonne tizenötöd éves orvostanhallgató, mióta az Ipszilón jelzésű cikkek megjelentek, tekintettel e kezdőbetű ritkaságára, elhitette a barátaival, hogy ő írja a »Párisi tereferét.« Mikor Zé durva förmedvénye megjelent, két barátja, Dupont és Lévy, felkereste s minden szabadkozása ellenére is kényszerítette, hogy megbizsa őket: kérjenek nevében elégtételt Zé-től.

Prosper Zurbach tizenhétéves joghallgató, mióta a Zé jelzésű cikkek megjelentek, tekintettel e kezdőbetű ritkaságára, elhitette barátaival, hogy ő írja a »Párisi csevegéseket.« Mikor Ipszilón durva förmedvénye megjelent, két barátja, Weill és Durand, felkereste s minden szabadkozása ellenére is kényszerítette, hogy megbizsa őket: kérjenek elégtételt Ipszilontól.

Lolotte azért támadta meg oly kiméletlenül önmagát, hogy a szerkesztőkben a gyanúnak még az árnyéka se támadhasson fel. Most belátta, hogy örült számdrágát követett el, nem is egyet, de kettőt. Csakugyan másnap reggel Lolotte mind a két szerkesztőtől levelet kapott, mindegyik sürgősen hívatta.

— Barátocskám, — mondta neki a Crépuscule szerkesztője, — olvasta? Nos, nemcsak magát sértette meg az a bitang Ipszilón, hanem lapomat is. Ha huszonnégy órán belül nem vesz tőle elégtételt, kénytelen vagyok lemondani az ön munkásságáról.

Az Aube szerkesztője ugyancsak azt követelte tőle, hogy verekedjék meg a hitvány Zé-vel. Verekedjem! De kivel? Ahoz kettő kell! Hát csak nem verekszem magammal?! Hisz ez nem párbaj volna, hanem öngyilkosság!

Délután öt órakor kétségbeesetten ment fel Choupandu urhoz, az Aube szerkesztőségébe, azzal a szándékkal, hogy mindent megvall neki. A szerkesztő áradozva fogadta és melegen rázogatta a kezét:

— Nagyszerű, Lolotte! Meg vagyok magával elégedve. Havi öt frankkal emelem a fizetését!

Lolotte csak tátotta a száját, meg volt győződve róla, hogy Choupandu megbolondult. Azonban a Crépuscule szerkesztőségében ugyanez a kellemes meglepetés várta. Itt havi három frankkal emelték a fizetését, sőt Dupanchou kijelentette, hogy viselkedésével becsületére vált a francia sajtónak.

— Igen, igen, — gondolta magában — mind a kettő megőrült, vagy nekem hibbant meg az eszem. Ej, gyereünk haza.

Utközben megvette a Crépusculet, mint minden este, hogy elolvassa benne a cikkét. Amint belepillantott, azonnal látta, hogy igenis ő maga bolondult meg, nem pedig a két szerkesztő. A napihírek közt ezt olvasta:

— Hirtelvi vitából kitalyólag fölmerült annak a kényszerítése, hogy Ipszilón kartársunk, az Aube munkatársa és Zé kartársunk, a Crépuscule munkatársa, megverekedjenek. A fegyveres mérkőzés ma reggel folyt le Villebonban. Kétszeri golyóváltás történt, sebesülés nélkül.

Kelt Párisban, október 17-én.

Dupont, Lévy
Ipszilón ur megbízottai.Weill, Dupand
Zé ur megbízottai.

ELŐNYOMDÁT

modernül felszerelve legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

ELŐNYOMDA BERENDEZÉSI VÁLLALAT (BAČKA)

VEGYE MEG A FENEMLITETT

CÉGNÉL AZ ELŐNYOMDÁT SAJÁT ÉRDEKÉBEN

"DAMA" FEHÉRNEMUSZALÓN

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműkre.

Készítünk saját, vagy hozott anyagból: intézeti és menyasszonyi kelengyéket, garnitúrákat stb. a legszebb és legizlésebb kézimunkával; azzur, tűazzur, filé-tírré és himzésekkkel.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

Kalapszalón

Pašičeva ul. 5.

I. emelet

"LA MODE" olcsó és izléses modellkalapok

legújabb divat szerint

150 dinártól kezdve kaphatók.

Minden reklámnál hangosabban beszélnek az alábbi árak!

A mai olcsóság mellett is meglepő árleszállítás!

Ftnom velour kabát bélelve . . . 800 din.-tól feljebb

Ugyanez szőrme gallérral és manchettával . . . 1000

Legfinomabb posztókabátok . . . 1200-1500 Din.

szőrmezve 1400-1600

Plüsskapátok selyembrokáttal bélelve 1600

szőrme gallér és manchettával . . . 1800-2000

Elsőrendű szabás és kiállítás! Eredeti bécsi és párisi modellek! Óriási raktár szőrmebuadákban, szövet-, selyem- és estélyi-ruhákban, bluzokban.

Kötött mellények és pull-owerek a legfinomabb minőségben.

Külön mérték utáni osztály!

Hegyi Fülöp

női konfekció áruháza

Subotica, Kralja Aleksandra ulica 7.

953

Csehszlovákia pompás ásványvize a legjobb asztali ital!

SALVATOR FORRÁS

Prešov (Slovensko)

Felülmúlhatatlan vese, hólyag, vizeleti és epebántalmaknál

Kapható gyógytárakban, drogeriákban és csemeterkereskedésekben valamint az egyedüli főtárolatnál

„MINERALIJA“

M. MATIĆ I DRUG NOVISAD. — TELEFON: 489

„ARGUS“ Általános Információsroda **BEOGRAD**
JUGOSZLÁVIA
LEGMAGYOB B SZAK-FELVILÁGOSÍTÓJA

ARGUS megóv kóles követelésektől és veszteségeitől
ARGUS összeköttetéseket szerez vásárlóképes házakkal
ARGUS kiviteli lehetőségeket teremt
ARGUS olcsón, reálisan és bizalmasan végez inkasszót
ARGUS közli a kiírt állami szállítások t
ARGUS több ezer elsőrendű referenciával rendelkezik

Hitel tudósító előfizetési árak:

10 információ 400 dinár, 25 információ 875 dinár
50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár

Táviratcím: ARGUS-BEOGRAD

*Publicitas
Zgl*

TÜDŐBETEGEK

sok ezren már meggyógyultak!
Kérje azonnal könyvem

az új táplálkozás művészete

amely már sok ember életét megmentette. Ez a módszer az eddigi életmód mellett alkalmazható és a betegséget gyorsan legyőzi. Éjszakai izzadás és köhögés megszűnik, a testsúly gyarapszik és a lassu elmeszesedés a betegség továbbterjedését megállítja. Az orvosi tudomány

legkomolyabb férfiai

igazolják módszerem kiválóságát és azt szívesen alkalmaz-zák. Minél hamarabb kezd meg a táplálkozásnak ezt a rendszerét, annál jobb.

TELJESEN INGYEN

megkapja könyvem, amelyből sok minden hasznosat megtudhat. Kiadóm mindössze

10.000 INGYEN PÉLDÁNYT

küld szét, írjon tehát még ma, hogy ön is azon boldogok közé tartozzék, akik a könyv emhez hozzájutnak.
August Märzke, Berlin-Wilmersdorf Bruchsalerstrasse 5. Abt. 859.

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Tel. 190 és 192

Táviratcím: Kenderipar.

Detailizlet: Városi bérpalota.

Engröss és Irodák: Wilanova ulica 7.

Kender-, len-, jutaárak, pokrócok, szőnyegek, kárpitoscikkek.

Butorszövetek kiárusítása gyári áron

Tapasztalt, idősebb

Adolf Adler helyi seccéd

kereseti, ügyelőd, ki szerb-horvátul, németül és magyarul tökéletesen beszél, lehetőleg éves bizonyítványokkal. Ajánlatok referenciákkal a következő címre küldendők:

Adolf Adler Osijek I., Pejačević ul. 4.

Gyors- és gépirónó

szerb- és német nyelvű, nagyobb novisadi céghez tartozó belső- és ke-restetik. Ajánlatok „Gépirónó” jellegre Kardos hirdetővállalat Novisad Kraj Petra ulica 19. szám alá kéretnek. 0976

MEGJELENTEK A

Minerva Naptárak

1926-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Kis Naptár

Minden naptárban kalendárium, római katolikus protestáns és görögkeleti ünnepek, izraelita nap-tár, az ünnepnapok vörösbetűvel való feltüntetésé-katholikus, protestáns és pravoszláv vasárnapi zsolnárok feltüntetése, a nap kelte és nyugta, a hold kelte és nyugta, a hold járása, megbízható időjósítás, verses szízesztendő jövendőmondó, az 1926. év csillagászati és kortani jellemzése, az ünnepek dátuma, az állami ünnepek, iskolai szün-netek, a nap és holdfogyatkozás, a bolygók és az uralkodó bolygó járásának magyarázata, a névna-pok betűsoros jegyzéke, pontos vásári jegyzék. A naptárak színes, mélynyomású, művészi kemény fedőlappal vannak ellátva.

Naptáraink szétküldése csak viszonteladók részére már megkezdődött s a rendeléseket a beérkezés sorrendjében expedáljuk.

SIESSEN MEGRENDELÉST TENNI!
MINERVA NYOMDA R. T.
SUBOTICA

Jótállás a biztos eredményért!!

Törv. véd.

Törv. véd.

PATKÁNIN

Patkánujrtószer REITTER OSZKÁR Vel-beeskereki nyug. főkapitány nagyszerep. találmánya

Egy doboz ára 15 dinár

Főelárusítója:

Patkáninyár (Torontáli Agrárbank RT.) Vel.-Beeskerek.

Viszonteladók:

- Szubotica Herzl drogeria
 - Ada Kurtas Mi os vegyeskereskedés
 - Bajmok Wolf Soma vegye kereskedés
 - Balassa Bertalan
 - Cantavir Krausz Mór vegyeskereskedés
 - Galgony Tóth Lajos vegyeskereskedés
 - Novisad Dimović N. főlerakat
 - Kosta Živojinović drogeria
 - Mašić gyógyszerár
 - Pusić Emil vegyeskereskedés
 - Szombor Rutikay Kálmán Karagorgye ulica 8.
 - Senta Bánffy Gyula gyógyszerár
 - Glücksthal Zoltán gyógyszerár
 - St.-kaniža Domonkos János gyógyszerár
 - Vel.-Zam J. Tamašković gyógyszerár
 - Vršac Lenhardt Jakob vegyeskereskedés
 - Veliki-Beškerek Kovacs drogeria.
- Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Idejekorán

lássa el magát téli tűzrevalóval

Elsőrendű, teljesen száraz

bükk tűzifa

házhöz szállítva vagy a telepen átvéve

Marinko Savić

épület- és tűzifakereskedés nagyban és kicsinyben szubotica i fiók

Oslobodenja ul. (Sentai ut) 19.

Telefon 620.

Tűzifaárak:

I. rendű bükkhasáb 100 kg-ént 36 din.

I. „ „ felvágva „ 40 din.

Jó megjelenést irihölgy házvezetőnőnek

ajánlkozik magános ur-hölgyhez. — Ajánlatok: „Szold” jellegre Kardos hirdetővállalat Novisad Kraj Petra 19. kéretnek.

Nem kell új télikabát, ha a régi áttesteti vagy áttisztítja

Szudarevics Albert

ruhafestőnél Skotus Viator ul. 34. Főposta során. Olcsó árak! Figyejen a címre!

JEGYGYÖRÖK ÉKSZEREK DISZTÁRGYAK

Arany- és ezüst zsebkönyvek A ZSIVOT Kihzasió Egyesület tagjainak saját árban SOK LAJOS

ékszerész Subotica Rudičeva ulica

Autógummit

jávitunk felelősség mellett és mérsékelt áron:

Kiváló szakmunka

Felvilágosítással készséggel szolgál:

„FIT”

autógumi javítóműhely

Ing. Vučković i Raen

BEOGRAD

Resavska 33.

Telefon 15-07.

POVENSZKY JÓZSEF

GÉP- és KAZÁN JAVÍTÓ MŰHELYÉT

november 10-én

a Paličsi-utra, Kalbrohr telepre

HELYEZTE ÁT.

Elvállal helyben és vidéken gőzgépek, lokomobilok és motorok henger furását, szerelését, alakítását, javítását, gőzkazánok foltozását, tűzszekrények újítását. Minden e szakmába vágó munkát olcsón és pontosan készít.

KORZÓ MOZI

Szerda-vasárnap, 5 napig
Különleges filmattrakció!
A vészhajó
Emberök és elemek harcra
7 csodálatos felvonásban.
Főszereplő Anna Q. Nilson
FIGYELEM! Előadások hétköznap 4, 6, fél 9 órakor, vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor. — Hétfőtől kezdve egész héten TIZPARANCSOLAT a Liffában. Mindkét rész egyszerre. Az összes jegyek számozva, Elővétel péntektől kezdve.

LIFKA MOZI

Csütörtöktől — vasárnapig
Premiere! Színházi előadások!
A Hudozesztveni Theater
Subotica közismert művészeinek felépítve
SÖTETSÉG HATALMA
Írta: Toltoij Leó gróf.
Petar muzsik Sarov
Nilda sz Iga Virubov
Anisija M. Germanova
Ezenkívül MAX LIND R egyik sikerült bohózata 2 felvonásban.

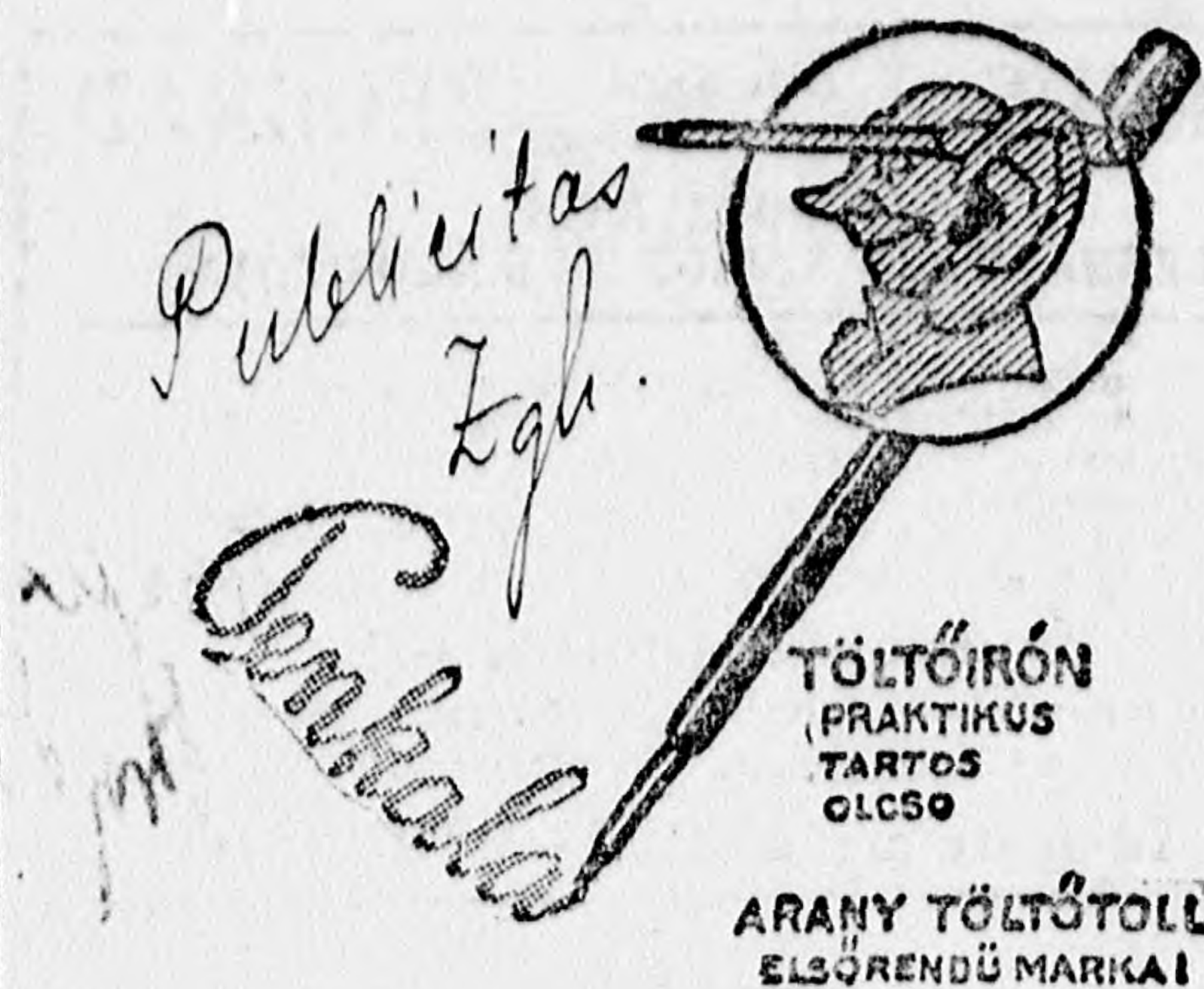
APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy ass 1 dinár, vastagbete és címszám költségese számát. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbőgzett jelölés leveleket továbbítanak. Kérdezőkódokhoz válaszdíjnyelv mellékelendő.

Mákdaralót, nagyobb, megvételre keresek vagy kisebbre cserélek. Konstantinović, fűszerüzlet, régi szalmapiac. 9968
Ama különféle fűjokban nagyban és kicsinyben eladó Felvilágosítást ad szí. ességből a »Slavija« szállítási vállalat Subotica, városi bérpalota. 9940

Kitűnő állapotban levő zongora sürgősen és olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 9251
Vendéglő állomással szemben, hálósobákkal olcsón eladó. Mészáros András, Staribecsei. 9922

Elköltözés miatt egy alig használt hálósoba matracal eladó. Dulićeva ul. 12, Margit-malom melletti utca. 9945
45 év óta fennálló fűszerüzlet Bajmokon lakással együtt kiadó. Özv. Pfeiffer Pálné, Bajmok, 9986

HÁZASSÁG

Házasságokat előkelő, egyszerű, vagyonos körökben díszkréten közvetíti **FARAGÓ JENŐ** irodája, Budapest. Népszínházutca tizenhat. Cégjelzéstelen levelezés. Fölvilágosítás díjtalan. — Személyes megbízatás esetén előleges költség nincs! 9370

VÉTEL-ELADÁS

Pódiumos körhinta eladó. Városi mázsával szemben. 10006
Teljesen jókarban levő szabóműhely berendezéssel eladó. Sudarevićeva ul. 76. 9999

ÉKSZEREK

ARANYLANCOK, ÓRÁK REPOVICS-nál
Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett Ékszerfoglalások megvárthatók.

Fordautó cca egy hónapos, teljesen új állapotban, teljes felszereléssel, jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 10008

Somborban helyszüke miatt eladó: egy la kereszt-huros rövid zongora, egy Wertheim-kassza, 1 billiárd-asztal és különféle más tárgyak. Mirna ul. 4. 9991

Horniman és Baker-féle

TEÁK
rumok, likörök, kekszek és teafütemények, valamint mindenféle csemegeáru legolcsóbb beszerzési forrása
Körösi Géza cégnél
Rudić-u 9356

Zongorák, pianinók, legmodernebb és legfinomabb kivitelben Prágai zongoratermeiben Veli-Kikindán kaphatók. E szakmában legrégebb és legolcsóbb beszerzési forrás hazánkban. Részletfizetésre is. 9959

Irodagyakornokot vagy nőt azonnalra felvesz.
Lakást 3 szoba konyhával vagy 4 szoba konyhával azonnal kiad.
Hosszu női perzsia kabát 1000 dinárért eladó

Agentura
Kujundžić ulica 5.

LEVELEZÉS

»Szerény.« Miért hallgat? December 1-ig irhat bátran címemre. 10017

FRISS KAVIAR PRÁGAI SONKA EMMENTHALER ROQUEFORT
Sugár Manónál kapható Subotica

FOGLALKOZÁS

Bécsi varrónő házakhoz ajálkkozik napi 60 dinárért, esetleg házon kívül is. Cimeket a kiadóba kérek. 9992

Szerbiül, németül beszélő, gyakorlott kereskedelmi utazó felvétetik. Cim a kiadóban. 9996

WEISS DEZSŐ
tüzelőanyag kereskedése
Poštanska ulica 4.
Elsőrendű bük- és gyertyánfa, valamint diókoksz házhoz szállítva kapható. 9831

Azonnali belépésre szaképzett fiatal könyv- és papirkereskedéséget keresek. Knjižarnica i papirnica A. Mamuzić, Subotica. 9963

Kulhanek Miklós és Társai

Tisztelettel értesítjük, a malom és géptulajdonosokat, hogy **gép- és kazánjavító műhelyünket FRA JEŠE TRG 9. SZÁM alá helyeztük át.**

Elvállalunk helyben és vidéken gőzgépek, lokomobilok és motorok hengerfurasát, szerelését, alakítását, javítását, gőzkazánok foltozását, tűzszekrények újítását, fémöntéseket, az összes gépkovács munkákat és új acél edénygyártást. Minden e szakmába vágó munkát olcsón és pontosan készítenk viszonteladóknak is. 9936

WEISZ JENŐ

KEFEGYÁRA SUBOTICA TELEFON 188
Ajánlja kitűnő minőségű versenyen kívüli kefcset-, seprő-, malomkefcgyártmányait! 9790

Heumann Mór

Karadordev trg 12. volt könyv-, zenemű-, „Národ“ kávéház írószer és Kunetz-féle házba papirkereskedését helyezte át.

Kiss F. adásvétel és zálogintézet. Szabad kézből árverezést tart 1925. év november 20-án délelőtt 9 órakor. Eladásra kerülnek: szövetek, cipők, varrógép, írógép, vászon kézimunkák. Butorok, illatszerek, kávépötlék és utazóbundák. ezeken kívül még más tárgyak is. Trumbićeva (Petőfi) ul. 9. (Csirkepiac.) Kapualatt.

REVAI ADOLF
SUBOTICA üzletét
Sokolka ul. 2 alá
(volt Gombkötő-utca)
Kunetz-házba helyezte át.
Ajánl: Elsőrendű meszel, és cementet, legjobb minőségű száraz portmentes portafaszent és elismert la pécs-szabócsi kétzer mo.olt kovácszenet
Telefon 551. 9723

KÜLÖNFÉLE

Butorozott szoba kiadó. Sudarevićeva ul. 14. 10019
Butorozott szoba, esetleg teljes ellátással kiadó. — VIII. Zajčeva ul. 22. 10018

Gummbélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Jégverem a város belterületén, 350—400 kocsi jégre kiadó. Bővebbet telefon 796. 10021

Különbejáratu butorozott szoba egy személy részére kiadó. Cim a kiadóban. 9998

ÉPÍTKEZÉSEKHEZ

legolcsóbb és legjobb anyagot szállít
ÁRPÁDFY JENŐ
Subotica, Boška Vulića ul. 15. Telefon 3-48.

Hatschek ETERNIT pala Keramittégla és lapok Fajence, Majolica apok munkával együtt
Égetett agyagcsövek
PILISVÖRÖSVÁRI

kőpor teraszó kőhára agyag, fehér és vörös piktórföld stb.

Öntőhomok Gipsz minden célra

PARKETTÁK
Cement

Mész Dunai homok és soffer Chamottégla Chamottliszt

Mindezek nagyban és kicsinyben

Raktárhelyiség padlós és száraz, vasajtókkal, nagy befogadó-térrel 1926 év február 1-től kiadó. Erdéklődni lehet a Zrinjski trg 24-ik számú házban a háztulajdonosnál. 9821

Patkánin patkányirtószer doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogériában. továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki-Bečkereken. 9313

I-a bükhasáb 36 din.

I-a aprított tűzifa 38 din.

100 kg-onként
Ujlovics J. és Társa
Futalepén TELEFON 669. Jukićeva ulica 41
Szerezze be szükségletét míg a készlet tart. 9501

Ford-autó kilométer felzővel, teljes felszereléssel, keveset használt, jutányos áron eladó. Erdélví Imre, Mol. Bačka. 9890

Tisztelettel értesitem a nb. vevőközönséget, hogy női-, férfi-, divat- és rövidáru üzletemet **1. évi november hó 1-én** teljesen átalakítva **Aleksandrova ul. 11 szám alá helyeztem át**, ahol az összes őszi újdonságok legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett raktáron vannak.
Tisztelettel

Balázs J. Jenő